UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Sexta causa q[uesti]ones. v. continet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Crimē falſi q̄ pena punit.

dicitur ꝙ pro crimine falſi ſi eſt liber deportatur, ⁊ omnia eius bona publicantur: ſi eſt ſeruus, patiatur vltimū ſupplicū. Uel intellige de penis canonicis, put dicitur diſti. l. ſi epiſcopus. Uel dic cū iudex ex offō ſuo punit teſtē: ſm ſuum arbitrium punit eū: vt. C. de teſti. nullum. ſecus ſi directe accuſat teſtis: vt. l. diſti. ſi epſ. ⁊. ff. d fal. l. j. §. viti.

Et vi deas qō not. ij. q. iij. in ſum. in fi. et qōle. ⁊ not. xx. iij. q. v. ter dꝫ. ⁊. xxiij. qōe. v. hec imago. iſt. ar.

a ¶ Epiphaniuz. hec ē. iij. pars. q. i qua vult ꝓbare q̄liter ſunt puniendi qui non probāt qō obijciūt et ad hoc ponit. ij. ca. Jo. de fan.

¶ Caſus. Quidā abſentes libellum accuſatiōis vt epiphanium infamarent miſerunt epō ſuo/ſcꝫ Januario: qui cum libello accuſationis predictū epiphaniū ad papā miſit. tūc papa examiata cauſa, ⁊ cognita innocentia epiphanij, eū abſoluit: ⁊ mandat epō vt illos accuſatores excōmunicaret niſi venirent ⁊ ꝓbarent crimen quod obiecerant, ita Hug.

myſteriū.

a ¶ Epiphaniū. de eo agitur extra de teſti. q̄m.

b ¶ Literis. Sed qualiter hoc fecerit, cum non ſit admittenda accuſatio per literas: vt ij. qō. viij. per ſcripta. ⁊. iij. q. ix. abſēte: ſed hic non plene examiauit cāꝫ.

c ¶ Accuſatuz. i. infamatum.

d ¶ Diſcutiētes. de plano, nō in forma iudicij. ex̄ d ac cu. olim.

e ¶ Abſoluimus. ab obſeruatiōe iudicij. vnde poſtea admittitur accuſatio.

ſubiſciantur. Ceteri vero clerici communi iure officio eccleſiaſtico pulſi, ſine delectu cauſe legitime coerceantur.

Idem Januario epō.

¶ Ne ad ſancte cōmunionis miniſteriū nō accedat qui crimē illatum non probat.

Epiphanium[a] preſbyterum quorundam ſacerdotū literis[b] criminaliter accuſatum[c], eius nos (vt voluimus) cauſas diſcutientes[d], nihilqꝫ in eo obiectorū reperientes: vt ad locum ſuum reuerteretur abſoluim9[e]. criminis ergo authores volum9 te perſcrutari: et niſi is qui eandem tranſmiſit epiſtolā, paratus[f] fuerit hoc quod obiecit, canonicis atqꝫ diſtrictiſſimis ꝓbationibus edocere: nullatenus ad ſancte ꝯmunionis miniſterium accedat.

Itē ex decreto Adriani pa.

¶ Qua pena delator ſit feriēdus.

Delatoris[g] autē lingua[h] capuletur: aut conuicto caput amputetur.

Delatores autē ſunt qui inuidia produnt alios.

Item ex conci. Elibertano.

¶ De eodem. ¶ Palea.

Delator ſi q̄s extiterit fidelis, et ꝑ delationez eius aliquis fideliū fuerit proſcriptus vel interfectus: placuit non niſi in fine accipere communionem. ſi leuior cauſa fuerit, infra quinquennium accipere poterit communionem. ſi catechuminus fuerit, poſt quinquēniū admittit ad baptiſmum.

Item ex octaua ſynodo.

¶ Qui innocentē falſo crimine maculauerit, ſacerdotiſ arbitrio penitētia diuturna purgetur. ¶ Palea.

Si quis falſum dixerit: vel perſonam innocentis falſo crimine maculauerit: iuxta ſacerdotis arbitriū diuturna penitentia expurgetur.

Item ex conci. Agatheñ.

¶ A cōmunione coerceatur vel ſecularis vel laicus qui eccleſiam vel clericū per calumniam fatigauerit.

Si q̄s vero ſeculariū ꝑ calūniā eccleſiā aut clericū fatigare preſumpſerit, et ꝯuictus fuerit: ab eccleſie ſue liminibus, et a catholicorum communione (niſi digne penituerit) coerceatur.

¶ Cauſa. vj.

Duo fornicatores ⁊ infamia notati, quendam religioſum epiſcopum de ſimonia accuſare nituntur: reus alteri9 prouincie archiepiſcopi iudiciuz expetit: tandem in probatione deficit accuſator: ⁊ reus cogitur ad ſue innocentie aſſertionem.

Queritur primo an crimine irretiti, vel infamia notati ad huius accuſationem ſint admittendi?

Secūdo, ſi epiſcopus in eos accuſationē vertere voluerit: an ſimplici aſſertioni ſue ſit fides adhibenda?

Tertio, ſi liceat ſibi expetere iudiciuz archiepiſcopi alteri9 prouincie?

Quarto, cuius iudicium ſibi ſit expetendum: ſi circa ſuam ſententiam epiſcopos ſue prouincie diſcordare contigerit?

Quinto, ſi in probatiōe deficit accuſator: an reus ſit cogēdus ad probationem ſue innocentie?

¶ Queſtio. j.

f ¶ Paratus. Nonne potuit accuſator penitere, ⁊ dicere ſe erraſſe: vt. ī. e. q. j. quidā. et ante lit. conteſt. pōt d'ſiſtere accuſator vt extra de accu. licet ī in fi. ſꝫ iſtud eſt ſpeciale ī accuſatione epī: vel cū orta eſt ifamia: vt dixi. ī. iiij. queſt. v. quiſquis.

Accuſator an ⁊ q̄n pōt deſiſtere.

Qō cōiter no. oēs doctores in iſta decre. lꝫ. contra ſolutionē que ꝓmo ſequitur: vn̄ de ea non cures. Archi.

g Delatori. Confeſſo.

h ¶ Lingua. Sꝫ qualiter dat papa iura de pena ſanguinis, cōtra illō. xxiij. q. viij. his a q̄bus. ſed hic docet q̄d facere debeat iudex ſecular. ſic. xxvij. qō. j. ſi quis rapuerit. Joānes de fan.

Duo fornicatores. ¶ Caſus Supra in. ij. ⁊ iiij. cauſis in multis capitulis docuit Gratian9 ꝙ criminoſi et infames repelluntur ab accuſatione ⁊ teſtionio: ſed qr quedaꝫ ſūt crimia excepta in q̄bus criminoſi vel ifames admittunt, ideo ān̄ecit hāc cauſā: vt oſtēdat ꝙ in crimine excepto criminoſi ⁊ infames admittunt. Oſtēdit etiā ꝙ ſimplici aſſertioni epī nō credit cū vult aliū accuſare ⁊ ꝙ epſ accuſatus ad aliū archiepm ire nō dꝫ: et vt hec et alia faciat/proponit thema, de q̄ quinqꝫ elicit queſtiones. Sūt autē crimia excepta (vt dicit H.) crimen leſe maieſtatis: crimē perduelliōis, qō eſt ſpecies criminis leſe maieſtatis: crimen hereſeos: crimen ſimonie: crimen ſacrilegij: crimē fraudati cenſus vel annone. Inter hec eſt crimē ſimonie: qō magis in eccleſia frequentatur.

Quod^a aũt cri mine irretiti alios accuſare nõ poſſint Anaclet⁹ papa teſtatur, dicens.

¶ A criminoſis ſacerdos accuſari non permittitur.

Si ſacerdos ſine crimine eligi precipit^b, nullatenus a criminoſis accuſari aut calumniari pmittit: nec ab aliſs q̃ ab his qui ſine crimine ſunt, ⁊ iuxta electionem canonicam ſacerdotes ordinari poſſunt: et tales per omnia inueniuntur quales ſacerdotes eligi iubentur.

Item Adrianus papa.

¶ Infames, ⁊ qui culpis exigentibus ad ſacerdotiũ prouehi non poſſunt, ſacerdotes non accuſent.

Omnes vo infames eſſe dicim⁹ quos leges^c ſeculi infames appellant: ⁊ oẽs qui culpis exigẽtib⁹ ad ſacerdotiũ nõ poſſunt puehi. indignum eſt em̃ vt illi eos accuſent qui eſſe nõ poſſunt quod ipſi ſunt: q̃m ſicut maiores a minoribus^d non iudicant: ita nec criminari poſſunt.

Item Fabianus papa.

¶ Infames ſunt qui regnũ dei conſequi non valent.

Illi qui^e illa pctã ppetrant de quibus apl's ait: Q̃m qui talia agunt, regnum dei non conſequentur. valde cauendi ſunt: ⁊ ad emẽdationem (ſi volũtarie venire noluerint) compellendi^f ſunt:

Quod aũt. ¶ Hec queſtio diuidit in quatuor ptes. In prima probat per.xvj. authoritates ſanctoꝝ q̃ infames, excommunicati, et inimici nõ poſſunt alios accuſare. Secunda ibi, Cũ itaq̃. Tertia ibi, Quicũq̃. Quarta ibi, Uerum. Joan. de fan.

¶ Caſus. Hic intitulat prima q̃ſtio/ qua querit an criminoſi et infames repellant ab accuſatione? Et certũ eſt q̃ ſic: vt.ij.q.j. in pimis, niſi in crimine excepto: vt lxxxix. diſt. ſi quis papa, et.xv.qõ.iij. ſane. ⁊ pcedit hoc ordine Gra. in hac queſtione. Primo probat q̃ criminoſi et infames non debẽt admitti ad accuſandum, vſq̃ ad.§. ſꝫ licet. Poſt ea dicit q̃ in crimine excepto ⁊ in crimine ſimonie bene admittũtur teſtes iſti ⁊ ſimiles.

a ¶ Qđ autẽ. In ſimonia q̃libet audītur accuſans cõtra laicũ: etiã meretrix: vt.lxxix. di. ſi quis papa. et ex̃ de ſimo. tanta. ⁊ hoc ideo q: oĩa crimina nulla reputantur reſpectu iſtiuſ: vt.j.q. vlt. pater. ſecus ſi accuſatus ſit clericus ⁊ bone fame: vt.ij.q.j. in primis. in fi. immo eadem eſt diſtinctio in laico/ an prius fuerit bone fame an non: vt.ff. ad legem iul. maieſta. famoſi. Licet autẽ in exceptis criminibus admittantur criminoſi, non tamen ſine tormento: vt.iiij.q.iij. ſi ea. Si ergo cleric⁹ eſt bone fame nullo crimine ſuſpectus/ nõ auditur contra ipſum: vt ex̃ de teſti. veniens. Si eſt male, quilibet admittitur ad accuſandũ et teſtificandum: vt ex̃ de ſimo. per tuas. Quidam tamen dicunt q̃ licet viles admittantur ad accuſationem, nõ tamen ad teſtimonium: q: tota vis negocij pendet ex teſtimonio, ſed nõ ex accuſatione. Uel dic vt dixi.ij.q.j. in primis. in fi.

Criminoſi in exceptis criminibus teſtificari poſſũt.

Si ſacerdos. ¶ Caſus. Queſitum eſt ab Anacleto an criminoſi poſſint accuſare ſacerdotes? Et reſpondet q̃ nõ: quia cum ab apoſtolo precipiatur ſacerdotem ſine crimine eligi/ nunq̃ debet a criminoſis accuſari, ſꝫ ab illis tm̃ q̃ poſſunt ad ſacerdotiũ pmoueri.

b ¶ Precipitur. Ab apoſtolo: † vt.xxv. diſt. primum. ſi tale eſt crimen qđ eſt accuſatione et damnatione digniſſimum: vt.lxxxvj. diſt. apoſtolus.

† Et ſic ptꝫ p̃cep tũ eſſe apl'i ordinãdũ eẽ ſine crimie. ſm̃ h. et L.

Omnes. ¶ Caſus. Dicit Adrianus papa q̃ omnes dicuntur eſſe infames quos leges ſeculi infames appellant: et iſti tales ⁊ alij qui ſuis culpis non poſſunt ad ſacerdotium promoueri/ repelluntur ab accuſatione: quia ſicut maior a minori iudicari nõ poteſt/ ita nec accuſari.

c ¶ Leges. Sꝫ ⁊ alios dicim⁹ infames ſm̃ canones q̃ non ſunt infames ſm̃ leges: vt bigamos, et corpore vitiatos: ſicut nec oẽs dicimus infames ſm̃ canones qui ſm̃ leges ſunt infames: vt mulier que nubit intra tempus luctus. Joan. Sed certe bigami et corpore vitiati non ſunt infames/ et ſi ſint irregulares, cum non deliquerint. B. Dicunt tamen q̃ infamia que eſt irrogata per ſententiam/ vel que contrahitur ipſo facto, vt cum aliqua deprehenditur in adulterio, vel cum aliqs contrahit binas nuptias: de qua agitur.ff. de his q̃ notantur infa. quid ergo. infamia hec non purgatur per quantãcũq̃ penitentiam: † vt.ij.q. iij.§. hinc colligit. † niſi reſtitutus ſit ab illo qui poteſt reſtituere: vt a prīcipe, vel a ſenatu: vt.ij.q.iij.§. notãdum.ij. in fine.ff. de poſtu. l.j.§. de qua. Alia eſt infamia facti, de qua agitur.j.e. ſũt plurimi. ⁊ hec melius dicitur infamatio que inducit purgationẽ: ⁊ illa aboletur purgatiõe preſtita. vt.xv.q. v. de crimine. Eſt etiam quedã infamia canonica que irrogatur ex quolibet peccato mortali, vt hic: ⁊.xxxij. qõne.v. preceptum. in fine. et aboletur per penitentiam: vt.j. ea. illi qui. tamen (vt dicunt quidam) talis non admitteretur ad accuſationem vel promotionẽ: quia non ſufficit q̃ modo non ſit infamis: ſed q̃ nunq̃ fuerit infamis.j. eadẽ. qui crimen. † Item infamia contracta ex ſententia excommunicationis tollitur per abſolutionem: vt.iiij. qõne.j. capi.j. ſicut finito tempore relegationis tollitur infamia orta ex ſentẽtia.ff. ad muni. ordine.

Infamia an poſſit p̃ pniam purgari.

† Quia pnia tc vt not. xv.q.v. pbr̃. in glo. da penitẽtia tc.

Gala. v.d.

† hoc determinat ex̃ diſ. ord. ca. vlti.

d ¶ Maiores a minoribus. Honeſtate morum: id eſt criminoſis: ne ſit contra.ij. queſtione.vij. preſumunt, et capitu. lator.

Illi qui. ¶ Caſus. Hoc capitulum diuiditur in duas partes. Prima loquitur de peccatoribus non excommunicatis. Secunda de anathematizatis. In prima ergo parte dicitur q̃ illi qui mortalia peccata committunt, non debent recipi ad accuſandum: quia infames ſunt, et in barathrum delabuntur: niſi eis a ſacerdotibus ſit ſubuentum. vnde ſunt ad penitẽtiam compellendi. In ſecunda parte dicitur q̃ anathematizati repellũtur ſimiliter ab accuſatione: quia infames ſunt: nec poſſunt cõmunicare nobiſcum, niſi abſoluantur. Secunda pars incipit ibi: Similiter. Sequens capitulum patet.

e ¶ Illi qui. Secundum quoſdam prima pars loquitur de criminoſis non excommunicatis: ſecunda de excõmunicatis. Scđm alios loquitur prima pars de occultis: ſecunda de manifeſtis criminoſis.

f ¶ Compellendi ſunt. Argumentum exiſtentem in mortali peccato cogendum eſſe ad penitentiam.xxij.q. j. predicandum.xxiiij. qõne.iij. tam ſacerdos. Argum̃. contra.ij.q.j. multi.

a ¶ Niſi eis. Ar g.tolli infamiam per ſatiſfactionē ec cleſie:vt.xxxij.q.v.preceptum.xxxv.q.vj.ſi duo. Arg. contra.iij.q.iiij.conſanguineorum.ꝛ ca.hi qui.ꝫ.ea.q̄cunqꝫ.ꝛ.xxij.q.v.paruuli. Sꝫ dic ꝙ canonica infamia per penitētiam tollitur:ſed non illa que irrogatur ipſo facto,vel per ſententiā.Jo. de ipſo occulto crimie tollitur per penitentiam, [†]ſed non de manifeſto:vt ex̄ ꝺ tempo.ordi.ca.vl. et penul.

Infamia canonica tollitur pnia.

† De hoc no. ꝫ.e.ca. §.ibi videas.

b ¶ Huiuſmodi. Scꝫ excōicatis.

c ¶ Ante ſatiſfactionē vel iuramentū.extra de ſenten. excōmuni. per tuas.

¶ Beatus. ¶ Caſus. Jacobꝰ epiſcopꝰ Hieroſolymitanus queſiuit a Clemēte qui ſint repellendi ab accuſatiōe epiſcoporum. Et reſpondet ꝙ quatuor genera hominū ab eorum accuſatiōe debent repelli, ſicut docuit beatus Petrus:ſcꝫ criminoſi ꝛ irregulares ſcꝫ qui ad eūdem ordinem non poſſunt promoueri,ꝛ infames, et laici omnes q̄ debēt ſacerdotibus ſubeſſe:quia non debēt maiores a minoribus iudicari vel accuſari. Ab humano die, id eſt carnali ſenſu.

§.coꝝ. p.D.

§.pe.§. ca.ij.

d ¶ Dicente.Cū dixit:Qui ſine peccato ꝛc̄.iij.q.vij. qui ſine.

e ¶ Rogabat.i. precipiebat. ſic.xj. q.iij.rogo.

qꝛ infamie macula ſunt aſperſi,ꝛ in barathꝛū dilabunť,niſi eis [a] ſacerdotali authoꝛitate ſubuentū fuerit. ¶ Similiter et illi de q̄bꝰ ipſe ait,cū huiuſmodi[b] nec cibū ſumere:qꝛ infamia ſunt notati anteqꝫ ſacerdotali authoꝛitate curētur,et gremio ſancte matris eccleſie redintegrenť:qꝛ q̄ extra nos ſunt,nobiſcū cōmunicare non poſſunt. Idem.

¶ Ante ſatiſfactionē excommunicati ad accuſationē non admittantur.

Omnes illi ſunt ab accuſatione repellēdi, quos apoſtolꝰ cōmemoꝛat dicens: Cum his nec cibum ſumere, et ante ſatiſfactionē [c] eccleſie non ſunt recipiendi.

Itē Clemens papa Jacobo metropolitano epō.

¶ Sacerdotes nō niſi a coeq̄libus accuſari debent.

Beatus Petrus homicidas ꝛ adulteros,ac cūctos criminalibꝰ nexibus alligatos, ꝛ qui eis coequales nō erant,ab epiſcopoꝝ vexatione ꝛ accuſatione dicente[d] dño ꝓhibebat, ꝛ non niſi a coequalibus aliquid ſibi inferri debere docebat. Infames etiā omnes quos pꝛimates ꝛ leges ſeculi non recipiunt,ſed et laicos ab eoꝛum accuſatione et vexatione ſemꝑ repellere debere rogabat[e]: ꝛ cunctos ſubditos eſſe pꝛecipiebat: cūctorum ſacerdotū vitā ſuperioꝛē ſanctioꝛēqꝫ ac diſcretā a ſecularibus ꝛ laicis hominibꝰ eſſe, et ſpirituales atqꝫ ſacerdotes ſuper carnales ac laicos ſemper conſtituere, ꝛ foꝛe dicebat debere: qm̄ pꝛo minimo [f] eſſe nobis debet vt a talibus [g] arguamur et iudicemur, vel ab humano [h] die. Maioꝛes vero a minoꝛibus vel accuſari vel iudicari nullatenus poſſe dicebat:quoniam hoc nō ſolum diuinas,ſed etiam leges ſeculi inhibere docebat.

Item Adrianus papa.

¶ Qui criminoſus fuerit, ſacerdotes accuſare nō poteſt.

Qui crimen [i] intendit, agnoſcēdum eſt ſi ipſe ante [k] nō fuerit criminoſus:qꝛ periculoſum eſt, ꝛ admitti nō debet rei[l] aduerſus quēcunqꝫ ꝓfeſſio:teſtes autem ſine aliq̄ ſint infamia vxoꝛes ꝛ filios habētes:Chꝛiſtū[m] omnino pꝛedicātes. Non ſolum autē criminoſi,ſed etiam quilibet alij ab accuſatione epiſcopoꝛum repelluntur.

Unde Anacletus papa ait.

¶ Deo non placet qui ſeruos ſuos accuſat.

Si oīa in hoc ſeculo vindicata eſſent,locū diuina iudicia non haberent. Su-

f ¶ Qm̄ ꝓ minimo. Sic ꝯtinua:qm̄ ꝛ ſi boni ſumꝰ.

g ¶ Ut a talibꝰ.ſcꝫ illis qui ſemper parati ſunt repꝛehendere: de quibus ait.xj.q.iij.ſenti.ſed alioꝝ repꝛehenſiones attendende ſunt,qui licet mali non ſint,tamen ideo repꝛehendunt,quia eos malos eſſe credunt. xj.q.iij.non ſunt.xij.q.j.nolo.

h ¶ Ab humano die.i.qui tantum humana [‡] non diuina querunt.viij.q.j.ſunt in eccleſia.

Qui crimen. ¶ Caſus. Queſitū fuit ab Adriano qui repellantur ab accuſatione ꝛ teſtimonio? Et reſpondet ꝙ q̄ a tempoꝛe baptiſmi fuit criminoſus,repellitur ab accuſatione:quia vox maloꝛum non eſt admittenda. Infames autē omnes a teſtimonio repellūtur: ꝛ qui non habent filios ꝛ vxoꝛē fideles. Habentes, id eſt ſi habuerint,habeant tales.

i ¶ Qui crimen. Si vis dicere ꝙ qui peccauit poſt baptiſma,poteſt pꝛomoueri ſi egerit penitentiā: tunc dicas illum hic appellari criminoſū qui per ſentētiā conuictus eſt. Uel de enoꝛmibus criminibꝰ intelligas que irrogant infamiā ipſo iure:vel de illo intellige q̄ pendente accuſatione q̄ et ipſe fuit accuſatꝰ,voluit accuſare aliū: quod non licet.iij.q.vlt. neganda. Baꝫ.autē facit vim in hoc verbo criminoſus ſcꝫ plenꝰ vitijs:ſicut ille q̄ eſt periurus:vt.ꝫ.ea.quicunqꝫ.ꝛ licet quilibet criminoſꝰ etiā non conuictus repellatur: vt extra de teſti.ſuper eo.tamē ſi ꝓbat ſe egiſſe penitētiam,bene recipitur,maxime in ciuili:arg.l.diſti. ferrum.ꝛ.ff. de edil.edic.quod ita.licet ſit arg.cōtra extra de ſimo. per tuas.vbi dicit ꝙ in exceptis criminibus licet ciuiliter agať, potius admittať de equitate ꝙ̄ de rigoꝛe. Jo. Tu dicas breuiter ꝙ ſi ꝓbatur crimē ꝫ aliquē:ſēper repellit in cauſa criminali: vt.ꝫ.ij.q.vij. querēdū. et ex̄ de teſti.teſtimoniū.niſi i exceptꝭ criminibꝰ, ſm̄ diſtictionē pluries dictā ſuperiꝰ.B.

† Ad hoc facit qꝺ not.iij.q.ix.c.ꝙ in glo. id eſt. in ſi.

Teſtis repellit ꝓbato crimine ꝫ ipſū,

k ¶ Si ipſe ante. Licet de illo nō ſit condēnatꝰ: ar.ex̄ de teſti.ſuper eo.Et eſt hic arg.ꝙ poſt penitētiā accuſat q̄s de crimine.xxxiij.q.ij.admonere.j.q.vij.ſi quis omnē.l.diſt.peruenit.xlviij.diſt.qm̄ multa. [‡]

Pnia nō ipedit accuſationem.

l ¶ Rei.i.accuſati.

m ¶ Chꝛiſtū. Nō tamē obeſt eis ſi eos inſtruxerint,xlvij.diſt.quātulibet.ꝛ.xliij.diſt.epheſijs. Aliud ſi neglexerint eos coꝛrigere:vt.xxxvij.diſt.legant.

‡ Cōc. ſex.in.l. qui ea mente. cum ibi not.ff. de fur,

Si omnia. ¶ Caſus. Hoc.c.loquiť de occultis peccatis,que ſoli deo punienda relinquūtur. Quidā emuli accuſabāt pꝛelatos ſuos de occultis criminibus, que nullo modo pꝛobare poterant:ꝛ dicebāt ſe pꝛo bo-

no hoc facere:ſcꝫ vt prelati ſui fierent meliores: queſitum fuit ab Anacleto an bene facerent? Et reſpondet ꝙ non, quia ſi omnia delicta occulta ⁊ manifeſta accuſarētur ⁊ vindicarentur in hoc ſeculo, in futuro nil deo reſeruaretur: cui ſoli occulta relinquuntur: ⁊ illi qui talia dicunt, inuanū laborant, qui deū volunt adiuuare: ⁊ plꝰ ſtimulis inuidie, ꝙ̄ amore charitatis agitantur.

a ¶ Si omnia. De occultis loquit, ꝗ que ſoli deo reſeruātur. xxxij. diſti. erubeſcant.

a ¶ Inuidie. Hic canon pſumit potius accuſationeꝫ fieri cauſa inuidie ꝙ̄ charitatꝭ: vt dixi. ij. qō. vij. ſi quis epiſcopus.

ꝗ Alij dicūt ꝙ intelligit de eo q̄ malo zelo accuſat ⁊ lr̄a capituli ad vtrū ꝙ̄ intellectū ſatis adaptatur. Archi.

peruacuis laborat impendijs qui ſolē certat facibꝰ adiuuare. Ideoqꝫ ſi aliquis putat ſe in hoc deo placere, ꝙ ſeruos ſuos accuſat: et vt meliores fiant, dicit ſe hoc agere: inuanum laborat: ⁊ plꝰ inuidie ª ſtimulis agitatur ꝙ̄ charitatis: quoniā diuine grē plenitudo adiectione humana non indiget, nec vlla requirit commendationis augmenta.

Item Teleſphorus papa.

¶ Populꝰ ſacerdotes arguere vel increpare non valet.

SAcerdotes q̄ pprio ore corpus domini cōficiūt ab omnibus ſunt obediendi ⁊ timendi: non dilacerandi aut detrahēdi: quia a quibꝰ ſe domini populus benedici ſaluari et inſtrui cupit, nullatenus eos debet arguere, nec vulgꝰ in eoꝝ accuſatione ſuſcipi debet: populus eñ ab eis docendus eſt ⁊ corripiendꝰ, non ipſi ab eo, quia non eſt diſcipulus ſuper magiſtrū: dei ergo ordinationem accuſat qui eos qui ab eo conſtituuntur ſacerdotes accuſat, vel dānare cupit.

Item. Hi qui non ſunt idonei, non ſuſcipiantur ad accuſationē: ſed oēs qui aduerſus patres. i. ſacerdotes armātur infames eſſe cenſemus. Patres enim omes. i. ſacerdotes venerādi ſunt: non reſpuendi aut accuſandi, vel inſidiandi aut infamandi.

SAcerdotes. ¶ Caſꝰ. Hoc ca. diuidit in duas partes. In prima parte dicit ꝙ populꝰ id eſt laici nō ſunt admittēdi ad accuſationē ſacerdotū: quia ſubeſſe debent eis, et non preeſſe. In ſecunda parte dicitur ꝙ accuſatores nō ſūt recipiendi niſi ſint idonei: ⁊ omnes illi qui armātur cōtra patres ſpirituales accuſando eos calūnioſe, ſunt infames. Secūda pars incipit ibi: Hi qui non ſunt.

Luce vj. f.

OUes. ¶ Caſꝰ. Quidam laici vel clerici criminoſi accuſabant ⁊ reprehēdebāt epiſcopos ex ſuſpitione: qđ dicit Piꝰ papa non eſſe faciendum. Et hoc probat tribus rationibus. Prima eſt qꝛ non debet eſſe diſcipulꝰ ſupra magiſtrū. Scđa, qꝛ epi a deo ſunt iudicādi. Tertia, qꝛ laici vel ſubditi a prelatis talia pati nolunt.

ꝗ Dic ꝙ hec pſūptio eſt inualida ⁊ repellit i iure: in nullo eñ oꝫ mouere aīm iudicātꝭ. ij. q. j. ꝓ mo. ⁊ in hoc ca. oues. Archi.

b ¶ Oues. Sic. ij. q. vij. oues.

c ¶ Suſpitio. Sic. ij. queſt. j. ca. j. Suſpitioni temerarie ꝗ non creditur. xj. queſtio. iij. in cunctis. probabilis inducit preſumptionem. ff. quod me. cau. l. vlt. vij. queſtio. v. preſbyter. violenta condemnationem. xxxij. q. j. dixit. et. C. de adul. Quis, licet ſit argu. contra extra de preſump. literas.

¶ Ipſa autem. ¶ Caſus. Quia ſupra ca. oues. ⁊ ca. ſacerdotes. ⁊ ca. ſi omnia. facta eſt mētio de detractione: ideo ſubiungit. §. iſtum, vt oſtendat ꝙ ꝙ̄uis detractio in ſe mala ſit: tamen iuſto dei iudicio permittitur: vt q̄ nimis de ſe preſumūt propter bonum quod habent, et aliorum laudibus extolluntur in altuꝫ, per detractionem inuidorū humilient. Qđ ꝓbat per duo capitula ſequentia.

Itē Pius papa. ¶ De eodē.

OUesᵇ paſtorē ſuum non reprehēdant: plebs epiſcopū nō accuſet: nec vulgus eum arguat: quia nō eſt diſcipulus ſuper magiſtrum. Epi enim a deo ſunt iudicādi, qui eos ſibi oculos elegit. Nam a ſubditis aut praue vite hoibꝰ nō ſunt accuſandi aut arguēdi, aut lacerādi. ⁊. ĩ. Nemo bonum faciēs, alteri ꝟbo aut facto nocere vult: quāto minus in ſuſpitione debet venire fidelis homo vt dicat aut faciat ea que pati non vult: qꝛ omis ſuſpitioᶜ potius eſt repellenda ꝙ̄ approbanda vel recipiēda. Ipſa autē detractio licet ex vitio detrahentiū ſit: tamē iuſto dei iudicio nonnunꝙ̄ aduerſus bonos excitat: vt quos vel domeſticaᵈ pſumptio, vel alioꝝ fauor in altū extulerat, detractio humiliet.

Unde Ambroſius.

¶ Ne quis de ſe preſumat, lingue maloꝝ ex dei precepto contra eum excitantur.

IMitare petrū tertio dicentē. Dñe tu ſcis quia amo te. Etem̄ quia tertioᵉ negauerat, tertio confitetur: ſed negauit in nocte, cōfitetur in die. Hec autē ideo dicta ſunt vt ſciamꝰ neminem iactare ſe debere: nam ſi Petrꝰᶠ lapſus eſt, quia dixit: Et ſi alij ſcādalizati fuerint in te, ſed ego nō: quis aliꝰ iure de ſe preſumat?

d ¶ Domeſtica. id eſt propria vel domeſticorū perſona.

IMitare. ¶ Caſus. Quidaꝫ iactabant ſe de bonis que faciebant et putabant ſe cadere nō poſſe. Sꝫ Ambroſius oſtendit ꝙ nemo de ſe preſumere debet, nec multū per iactantiam eleuari. Et hoc ꝓbat duobus exemplis, ſcilicet Petri ⁊ Dauid, qui nimis de ſe preſumentes ceciderunt. Uel ſic: Nemo debet ſe iactare de bonis, ne cadat: vt Petrus et Dauid.

e ¶ Tertio. Hic videtur ꝙ totiens penitētiam faciā, quotiens cōmitto fornicationeꝫ etiā cum eadem muliere: et ꝙ quaſi pro diuerſis delictꝭ ſit mihi penitētia indicenda: vt de pe. diſt. v. conſideret. et de pe. diſtinc. j. menſurā. ꝗ Item ſi poſt primam fornicationem q̄s peniteret iniungitur ei penitentia. ſi ſcđo accedit ad eandē, ſcđo iniungit ei penitētia. talis ergo erit melioris conditionis ſi nō peniteat a pncipio, ꝙ̄ ſi peniteat poſtea. Itē ſi ſcđo accedit ad aliā mulierē, equale peccatū cōmittit ſicut ſi ſcđo accederet ad priorē: ſed pro illo ſecūdo peccato qđ facit cū altera, noua penitētia ſibi indicitur: ergo ⁊ noua penitētia eſt indicenda ſibi ſi ad eandem denuo accedat, cū par ſit peccatū, ⁊ hoc cōcedi poteſt: ꝗ licet ſm leges qui ſepius rem contrectat, nō committit diuerſa furta. ff. de fur. ei qui.

f ¶ Petrus. Ar. a maiori. ſi. xxxij. q. v. ſi paulus.

Delinquens pries, pries penitear.

Joā. xxj. d.

ꝗ Cōtext. i. l. ſeruos. C. ad. l. iu. de vi pub. et l. iiij. C. de epiſ. audi.

ꝗ Arg. ad hoc ex. de re iudic. lib. vj. ad apli cc. ꝟ. cō ſerauit ⁊c. Ar.

Deniqȝ ⁊ dauid quia dixerat, Ego dixi in abūdantia[a] mea, nō mouebor in eternū. eā ſibi iactantiā obfuiſſe confitet̃ di cēs. Auertiſti faciē tuā a me: et factus ſum conturbatus.

Item Grego.

¶ Ut boni ſalubriter humiliē tur, lingue malorū cōtra eos inſurgunt.

SUnt plurimi q̃ vitā bonoꝝ fortaſſe amplı⁹ q̄ꝫ debēt laudāt[b]: ⁊ ne qua elatio de laude ſurrepat, ꝑmittit oī potēs de⁹ malos in obtrectationē et obiurgationē prorūpere: vt ſi q̃ culpa ab ore laudantium in corde naſcitur, ab ore vituperātium ſuffocetur. Hinc eſt q̄ doctor gentiū ſe in predicatione currere teſtatur inter infamiā[c] et bonā famā: qui etiā dicit. Ut ſeductores ⁊ veraces. Uerum hac authoritate[d] ꝓhibentur ſpirituales a carnalibus accuſari, nō carnales a ſpūalib⁹. quod ex verbis eiuſdē datur intelligi, quibus in eodem capitulo ſubiūxit dicens. Capite lāgueſcente facilı⁹ reliqua corporis mēbra inficiunt: ſicut ſcriptum[e] eſt. Omne caput languidū: ⁊ omne cor merens: a plāta pedis vſqȝ ad verticem nō eſt in eo ſanitas. Quapropter manifeſtum eſt diabolum (qui ſicut leo rugiēs circuit querēs quē deuoret) cordibus plebiū ſuadere vt doctorib⁹ atqȝ paſtoribus ſuis detractiones irrogēt, vel eos accuſēt, vt plebes langueſcētes nō tenētib⁹ paſtoribus frena eorum laſciuiant, atqȝ in ima ruāt: vt ſaltē ſic periclitari poſſint. Multū vero diſtāt damna morū a dānis rerū tēporaliū: cuꝫ iſta extra nos ſint: illa vero in nobis. ⁊ ċ. Peius malū fore non exiſtimo, q̄ꝫ chriſtianos ſuis inuidere ſacerdotibus.

Hinc etiam Felix ſecundus ait.

¶ Deo recte famulātes perſequi non licet.

QUieſcite (inq̃t ſācta ſynodus nicena) ⁊ nolite perſeq̃ eos q̃ recte deo famulantur, ⁊ ſyncera volūtate ſuperna dei mādata cuſtodiūt, et noſtris legib⁹ ſubiugātur: quia nō decet vt carnales ſpirituales perſequantur.

Item Gregorius.

¶ Subditi prelatos ſuos accuſare non debent.

EX merito plebis nōnūq̄ꝫ epī deprauāt[f], quatenus ꝓclıuius cadāt[g] qui ſequuntur. Capite langueſcente cetera corporis membra inficiūtur. Deteriores ſunt qui vitā moreſqȝ bonorū corrumpunt, his qui ſubſtātias aliorū prediaqȝ diripiūt. Caueat itaqȝ vnuſquiſqȝ ne aut aures habeat pruriētes: id eſt ne aut ipſe aliȷs detrahat, aut alios detrahentes audiat[h]. Sedēs (inquit ꝓpheta) aduerſus fratrē tuū loquebaris detrahendo: et aduerſus filium matris tue ponebas ſcādalū ⁊c̄. Parcāt ſinguli detractioni lingue cuſtodiantqȝ ſermones ſuos: et ſciant q̄ꝛ cuncti qui de aliȷs loquūtur, ſua ſentētia iudicabūtur. Nemo inuito auditori libent̃ refert. Officiū ſingulorū ſit, dilectiſſimi, nō ſolū oculos caſtos ſeruare, ſed et linguā: nec quid ī cuiuſq̄ꝫ domo agat̃, alia domus vnq̄ꝫ[i] ꝑ eos nouerit. Habeant oēs ſimplicitatē columbe: nec cuiq̄ꝫ machinētur dolos ⁊ ſerpentis aſtutiam: ne aliorum ſupplantentur inſidiȷs.

Item Lucius papa.

¶ Bonus nocere non capit.

SApiens non eſt omnis qui nocet.

Item Anacletus papa.

¶ Raptorib⁹ deteriores ſunt epiſcoporum detractores.

a ¶ In abundantia. i. cōfidētia bonitatis mee. | j.xxix

SUnt. ¶ Caſ⁹. Dicit Greg. q̄ deus permittit bonos a malis infamari ⁊ reprehēdi: vt ſi qua naſcit̃ elatio in corde bonorum ab ore laudantiū, per os vituperantiū ſuffocetur. Et hoc probat exēplo pauli, qui dicit: Apud q̃ſdā habiti ſum⁹ vt ſeductores: apud quoſdā habiti ſumus veraces.

b ¶ Laudāt. hoc eſt veniale peccatū. xxv. diſ. crimis. ſꝫ q̃ ꝯmendāt mortalia vitia mortaliter peccant. xlvj. diſt. ſunt nōnulli. | ij.Co. vj.b.

c ¶ Inter ifamiā. i. quidā deſipientes dicebāt eos veraces: quidā non. xlj. d. q̄ dicit dñs.

¶ Uerū ¶ Caſus. Hic oſtendit Gra. q̄ illud ca. ſ. oues. loquitur de malis ⁊ criminoſis q̃ bonos prelatos accuſare non debēt vel rephendere: quia hoc fit diabolo inſtigante: vt per tales reprehēſiones prelatis lāgueſcētibus corruant ipſe plebes in ima: ⁊ ſic periclitentur: ⁊ oſtēditur q̄ detractores deteri⁹ delinquūt, q̄ꝫ illi qui bona rapiunt tēporalia: q̄ꝛ detractores rapiūt bonos mores et ꝟtutes, que ſūt itriſeca. illi aūt rapiūt extrinſeca. In eo. c. j. inferiori parte eiuſdem ca. | Eſaie j.b. | j.Pet. v.b.

Scriptū ē .i. eſaia.

d ¶ Uerū hac authoritate. ſcꝫ. ꝯ. e. oues. hec ſunt verba eiuſdē pū: ⁊ cōtinuāt̃ illi. c. oues.

e ¶ Sicut ſcriptū eſt. in eſaia.

QUieſcite.

¶ Caſus. Docet Felix papa in hoc capitu. q̄ boni prelati nō ſunt arguēdi: ⁊ hoc ꝓbat auctoritate Nicene ſynodi. Quieſcite a vexatione ⁊ perſecutione bonoruꝫ prelatorum.

EX merito. ¶ Caſ⁹. Omnes hoies debent ſeruare aures ⁊ oculos et linguā ſine macula ⁊ vitio: ⁊ ſimplicitatē colūbe hr̃e: nec debent alios ⁊ maxie ꝑlatos ifamare. ⁊ hoc ꝓbat aucte dauid ꝓphete dicēt̃. Sedēs inq̃t ⁊c̄. q̄m ꝓpter mala merita plebis ꝑmittit de⁹ ꝑlatos dānari ⁊ deprauari: vt qui ſequūtur, ꝓcliuius corruāt: ⁊ vt capite lāgueſcēte cetera mēbra langueſcāt. Seq. ca. ptꝫ.

f ¶ Deprauāt̃. i. praui epī ꝯſtituūtur. non eñ ꝓpter aliorū merita efficiunt̃ mali, ſꝫ mali ꝓpt̃ maloꝝ merita prelati fiunt: vt viij. q. j. audacter. | ꝑ.xlix.

g ¶ Cadāt. q̄ꝛ cōponit̃ orbis regis ad exēplū. xr. xj. q. iij. precipue. | Regeꝫ imitantur ſubditi.

h ¶ Audiat. ſic. j. xj. q. iij. nō ſolum.

i ¶ Unq̄ꝫ. ſ. ꝑ detractores: ne ſit ꝯ. ꝯ. v. q. v. non vos. Uel dic ꝑ eos. i. ꝑ curioſos: vñ Iuuenalis. Scire volūt ſecreta dom⁹, atq̄ꝫ inde timeri. | verſus

SApiens. Ita ordia literā. Oīs q̃ nocet nō eſt ſapiēs. i. null⁹ q̃ nocet ē ſapiēs: ſapiētia ꝟtutꝫ. i. ſapore ꝟtutis. Sꝫ forte ē ſapiēs ſapiētia ſcientie. id eſt ſciēs. ſic ei ⁊ mali ſūt ſapiētes: ſꝫ ſoli boni ſūt ſapiētes ſapore ꝟtutꝫ q̃ ſapiētia bꝫ:

Et taliter ille q̄ nocet nō eſt ſapiēs. Nec innocens dicit qui ignorat quid noceat. xxij. q. iiij. innocens. h.

D Eteriores. ¶ Caſus. Hic detractores reprehēdūtur q̄ ſuos doctores ⁊ prelatos infamant, et dr̄ ꝙ ſunt deteriores q̄ꝫ illi q̄ bona rapiunt tp̄alia, q2 raptores auferunt ea q̄ extra nos ſunt: detractores ꝟo corrūpūt bonos mores nr̄os: ⁊ ideo merito ſunt infames.

f ¶ De bellis publicis. Tales ſunt rei leſe maieſtatis: vt. ff. ad. l. iul. ma. l. iij. et capite puniūt: niſi qn̄ dn̄m defendere nō potuerint. ff. de re mili. oē. §. q̄ in acie.
g ¶ Petunt. Ambitioſe: vt. ſ. j. q. vj. ſicut.
h ¶ Ad iracūdiā. ex̄ de ho. ſicut dignū. §. illi vero.

a ¶ Deteriores. peius eſt pſuadere q̄ꝫ facere: vt. ff. de ſer. cor. l. j. §. pſuadere. ⁊. l. vt tātum. et. lxxxvj. diſtin. tanta.

S Umma ⁊c̄.
b ¶ Detrahere. ſ. diſtinct. xlvj. accuſatores.
c ¶ Et accuſare. ſ. ij. qō. vij. ſi quis eps. de peni. diſ. j. homicidiorum.

¶ Patet. ¶ Caſꝰ. Cōcludit Gra. ex ſupradictis dicēs ꝙ carnales ⁊ pctōres nō poſſunt accuſare ſpūales Et q2 facta eſt mētio de ifamibus q̄ ab accuſatione repellūt: ideo oſtēdit q̄ ſm canones infames appellentur.

j. Jo. iij.

¶ Cum itaq. ¶ Hec eſt ſcda ps huiꝰ q. in qua enumerat oēs infames q̄ accuſare nō poſſunt. ⁊ hoc pbat p ca. ſequēs. Jo. de fan.

ij. ps.

I Nfames. ⁊c̄. ¶ Caſꝰ. Queſiuit Hilariꝰ epūs a Stepha. pa. q̄ pſone ſint ifames ſm canōes. Papa ꝟo Stepha. reſcribit aſſignans, xx. ſpēs infamiū pſonarū: ⁊ quaſdā alias pſonas q̄ ppter irregularitatē vel alias cauſas nec ad ſacros ordies aſcēdere, nec ſummos ſacerdotes accuſare poſſunt.
d ¶ Cōtēnūt. ſ. ex xix. diſt. nulli.

D Eteriores[a] ſunt q̄ doctoꝝ vitā moreſq̄ corrūpunt, his qui ſubſtātias aliorū p̄diaq̄ diripiunt. ipſi eni ea q̄ extra nos ſunt, lꝫ noſtra ſint, auferūt: noſtri quoq̄ detractores ⁊ moꝝ corruptores noſtroꝝ: ſiue q̄ aduerſus nos armant, ppꝛie noſipſos decipiūt: ⁊ ideo iuſte ifames ſunt: ⁊ merito ab eccl̄ia extorres fiunt. pro meritis ergo plebis ſepe paſtores deprauātur eccleſie: vt pcliuiꝰ corruāt q̄ ſequuntur. I tem Alexander papa.

¶ De eodem.

S Umma iniq̄tas eſt fratres detrahere[b] ⁊ accuſare[c]. vnde ſcriptū eſt. Oīs q̄ detrahit fratri ſuo, homicida eſt: ⁊ omnis homicida nō habet partem in regno dei.

P atet ergo (vt p̄miſſum eſt) ꝙ carnales phibent ab accuſatione ſpūaliū, non ſpirituales ab accuſatione carnaliū.

C um itaq̄ criminoſi et infames ab accuſatiōibꝰ phibent vidēdum eſt q̄s canonū ſacra authoritas ifames appellet.

D e his Stephanus romane eccleſie epiſcopꝰ ſcribit Hilario dicens.

¶ Que perſone infames habeantur.

I Nfames eſſe eas pſonas dicimꝰ, q̄ p aliqua culpa notant infamia. i. oēs q̄ xp̄iane legis normā abiiciūt, et ſtatuta eccl̄iaſtica ꝯtēnūt[d]: ſiliter fures[e] et ſacrilegos, et oēs capitalibꝰ criminibꝰ irretitos: ſepulchroꝝ quoq̄ violatores: ⁊ oēs q̄ aduerſus patres armātur, qui in oī mūdo infamia notant: ſiliter ⁊ inceſtuoſos, homicidas, piuros, raptores, maleficos, veneficos, adulteros, de bellis publicis[f] fugientes, et qui indigna ſibi petunt[g] loca tenere, aut facultates eccl̄ie auferūt iniuſte: ⁊ q̄ fratres calūniant aut accuſant, ⁊ nō pbant: et q̄ cōtra innocentes pꝛincipum animū ad iracundiā[h] prouocāt[i]: ⁊ oēs anathematizatos[k] vel pro ſuis ſceleribꝰ ab eccleſia repulſos: ⁊ oēs quos eccleſiaſtice leges vel ſeculi infames pnūciāt. Hi nimirū oēs nec ſerui ante legitimā[l] libertatē: nec penitētes, nec bigami, nec illi q̄ curie[m] deſeruiūt vel non ſunt integri corpore, aut ſanā nō habēt mentē[n] vel intellectū, aut q̄ inobediētes ſanctoꝝ patrum decretis exiſtūt: aut q̄ furioſi manifeſtantur[o]: hi oēs inquam nec ad ſacros gradus debēt prouehi: nec iſti: nec ſuſpecti: nec liberti: nec rectā fidē vel dignā cōuerſationē non habētes ſummos ſacerdotes poſſunt accuſare: nec ad accuſationem ſeu ad teſtimoniuꝫ vllatenus iuſte poſſunt recipi.

I tem Fabianus papa.

¶ Infamis efficit qui ſciens peierare preſumit.

Q Uicūq̄ ſciens ſe periurauerit[p]. xl. dies in pane et aqua, ⁊ ſeptem[q] ſequentes annos peniteat: et nunq̄ꝫ ſit ſine penitentia[r]: ⁊ nunq̄ꝫ in teſtimoniū[s] recipiatur[t]. communionē tamen poſt hoc percipiat.

I tem Euſebius papa.

i ¶ Prouocāt. i. delatores: vt. v. q. vlti. delatori.
k ¶ Anathematizatos. ſ. iij. qōe. v. conſtituimus.
l ¶ Legitimā. i. plenā. aliter enim non promouētur, nec aliquē poſſūt accuſare: vt. j. ſeq̄tur.
m ¶ Curie. liiij. diſt. ca. j. ⁊. ij.
n ¶ Mentem. vt furioſi.
o ¶ Manifeſtantur. ſ. xxxiij. diſti. maritum.

Q Uicūq̄. ⁊c̄. ¶ Hec ē tertia pars, i qua ponit penā periuro: et ſpecificat de infamibꝰ. Jo. d fan. ¶ Caſus. Queſitum fuit quam penaꝫ debeat pati q̄ ſciens ꝯmittit periurium. Et reſpondetur ꝙ debet penitere per. xl. dies in pane et aqua et ſeptem ſequentes annos: et in teſtimonium nunq̄ꝫ recipiatur: ꝯmunionem tn̄ poſt penitentiā recipiat.

iij. ps.

p ¶ Periurauerit. ſ. iij. q. v. cōſtituimus.
q ¶ Septem. xxij. qōne. iiij. qui ſacramento, contra. Solu. ibi.
r ¶ Sine penitētia. Interiori. ſ. ſ. l. diſt. clerico.
s ¶ Teſtimoniū. Etiā poſt penitentiam peractā: vt. j. xxij. q. v. paruuli. Et hoc eſt verū in teſtibꝰ. ſecus videtur in accuſatore: vt. xxij. qō. v. ſi quis conuictus.
t ¶ Recipiatur. ex̄ de ep. qōni ibi videas. d pſum. ſ. fas. et depur. c2. j. ⁊ d teſti. te ſtioniū. Archi.

Crimē qōlibet ifamat

e ¶ Fures. Ex hoc ca. ptꝫ ꝙ oē crimen infamat ſm canones. ⁊ ca. oēs. et ca. ſeq. Item ex hoc ca. videt ꝙ oīne crimen ſit publicum ſm canones.

Alibi dicitur ꝙ iuramētum ſolū deum habet vltorem: vt. C. de re. credi. l. ij. nō ergo incurrit infamiam. Item alibi legitur ꝙ periuriū continetur ſub crimine ſtellio-

natus: vt.ff.de crimine ſtel.l.ij.ſed crimen ſtellionatus non infamat: vt.ff.de crimi.ſtellio.l.ij.ergo nec periurium. Solu. vbi iuramentum non cedit in preiudicium alicuius/ſolum deum habet vltorem. Dicunt autem quidam ꝙ ſi iuramētum eſt de futuro ſemper infamat quia ibi frangitur fides deo ⁊ homini: ſecus ſi eſt de pſenti vel de preterito: vt.C.de tranſactio. ſi quis maior. Alij dicunt ꝙ iuramētum quod interuenit in contractibus nō infamat: ſecus in iuramento quod fit in iudicijs: hoc ē certum ꝙ omne iuramentum infamat canonica infamia. Utrū autem temerarium iuramētum repellit a legitimis actibus dixi.lxxxv. diſtin. florentinum. ⁊ extra de teſta. cauſam que.

Iuramentū vtrū infamet.

Als accuſationes.

Cum iſta gl. concor. bar.pꝰ glo.i.l. lucius. ff.de in fam. et Alex.ď ymo.in l.ſiex falſis. C.de traſac.

N Os ſequentes.¶ Caſꝰ. In hꝰ capitulo dicitur ꝙ quecunqȝ pſone repellūtur ab accuſatiōe ſm leges: eedē repelluntur ſecundum canones.

¶ Sed licet. ¶ Caſus. Dictum eſt a principio cauſe ꝙ infames ab accuſatione prohibentur. Nunc vero dicit Gratianus ꝙ licet generaliter ꝓhibeantur/non tamen prohibentur ab accuſatione huius epiſcopi qui ſimoniacus eſt. ⁊ hoc probat tali ratione: quia hereticus vel ſimoniacus minor eſt catholico. ſed hoc an generaliter intelligatur, ſcȝ vt hereticus ſit minor quolibet catholico, Augu. noluit definire.

a ¶ Sed licet. Infert ex predictis.

b ¶ Ab huiuſmodi. Id eſt ſimonie.

c ¶ Maiores. vt.ij.q.vij.per totum.

Q Uero. ¶ Caſus. Due ſūt in hoc capitulo queſtiones. Prima eſt, vtrum ille qui ignoranter incidit in hereſim/grauius peccet ꝙ̄ ille qui ſcienter eſt auarus? Et reſpōdet Auguſtinus ſm illam regulam qua peccata ſcienter facta preponuntur peccatis ignoranter perpetratis. auarus ergo videtur grauius peccare. Sed ſi forte tantū facit hereſis magnitudo quantum auaritia ſcienter admiſſa: equaliter peccant. Secunda queſtio eſt, an peſſimus catholicus illi heretico preponatur qui nullum habet peccatum preter hereſim? Reſpondet Auguſtinus dicens ſe nolle hanc queſtionem precipitare. Gratianus tamen hanc vltimam queſtionē determinat ſupra.ij.queſtione.vij.§.ſed queritur.

d ¶ Qui neſciens. Ille eſt ignoranter hereticus/qui ſequitur opinionem quam putat veriorem: vt.xxiiij.queſtione.iij.hereſis.

¶ Accuſatores ⁊ ⁊ perſonas ꝗ̄s leges ſeculi nō admittunt: eccleſiaſtice quoqȝ repellunt.

N Os ſequētes patrum veſtigia pro ſaluatiōe ſeruorū dei, quaſcunqȝ ad accuſatiōes perſonas leges publice nō admittunt, his impugnandi alterū et nos licētiam ſubmouemus: ⁊ nulle accuſationes a iudicibus audiantur eccleſiaſticis que legibus ſeculi prohibentur.

Sed licet[a] infames ab accuſatione epōrū prohibeantur, nō tamen iſti ab hmōi[b] accuſatione prohibēdi ſunt. hereticos nāqȝ accuſare infamibꝰ nō ꝓhibetur: vt ſupra patuit in eadem cauſa vbi de accuſatione minorum aduerſus maiores[c] diſputatum eſt.

Idem. ¶ De eodem.

C Um maiores ſciētia et moribꝰ a minoribꝰ accuſari prohibeanꝭ: non equales ab equalibꝰ, vel minores a maioribꝰ ab accuſatione huiuſmodi ſunt prohibēdi: cum hereticꝰ catholico minor ſit. Sed hoc an generaliter accipiendum eſt, Auguſtinus nō definit dicens.

¶ Dubium eſt an ſciens auarus, an neſciens hereticꝰ grauius peccet.

Q Uero ergo q̄s peccet grauius: an q̄ neſciēs[d] hereſim incurrerit, an q̄ ſciēs ab auaritia id eſt ab idololatria nō receſſerit? Scdm illā[e] regulā qua peccata ſciētium peccatis ignorātiū preponuntur, auarū cōſciētia vincitꝭ[f] in ſcelere. Sed ſi forte hoc faciat in hereſi ipſiꝰ ſceleris magnitudo, quod facit in auaritia ſcientis admiſſio: hereticus neſciēs auaro ſcienti coequatur. Item vtrum catholicum peſſimis moribus, alicui heretico in cuius vita preter id ꝙ hereticus eſt, nō inueniūt homines q̄ď reprehendant, preponere debeamus: nō audeo precipitare[g] ſententiam.

Uerum hoc Auguſtini, ⁊ illud de infamium accuſatiōe, de his intelligēdum eſt quos conſtat[h] eſſe hereticos: nō de his qui ſe negant in hereſim lapſos. Hic autē in omnibus

e ¶ Secundū illam. de peni.diſti.ij.ſciendum.

f ¶ Uincit in ſcelere. Uide qualiter argumētatur. licet enim peccatum ſit maius peccato: quia hic ſciētia preponiꝭ ignorantie: tamen facta compenſatione ſciēter peccans poteſt equiparari ignorāter peccanti. Similis cōpenſatio eſt.xix.diſti.i canonicis. Quam autem minus ſit peccatum ignorātis ꝙ̄ ſcientis, habes.xxxij.qōe.vij. quemadmodum. Quādoqȝ videnꝭ plus peccare ignoranter peccantes ꝙ̄ ſciēter: vt.xxiiij qōe.j.ſchiſma.q̄n qȝ parificantur: vt hic.

g ¶ Precipitare. Gratianus tamen in ſimili queſtione precipitat ſententiam: vt.ij.qōne.vij.§.ſed queritur. et Urbanus eandē videtur ſoluere.xij.qōe.j.ſcimus.

¶ Uerum hoc ⁊c. ¶ Hec eſt quarta pars queſtionis, in qua queritur vtrum infamis poſſit epiſcopum accuſare de ſimonia, cum eſſet bone fame. ⁊ primū dicit ꝙ non: ⁊ hec eſt vera ſolutio: ſed poſtea impugnat quod dixerat. Io. de fan.

¶ Caſus. Iſte § reſpicit quod dictum eſt.s̄.ca.quero. in fine ca. et.s̄.e.§.licet. vbi videtur probatum ꝙ infames contra hereticos et ſimoniacos admittuntur. Et dicit Gra. ꝙ de illis loquuntur quos conſtat eſſe hereticos per preſumptionem. ⁊ ideo quilibet criminoſi ⁊ infames contra eos admittunꝭ. Hic autem epſ de quo in themate agiꝭ, in oībus religioſius apparet: ⁊ ideo infames ab eius accuſatione repelluntur.

¶ Uerum. Gratianus reſpondet illi capi. quero. et illi §.ſed licet. in quibus probauerat infames admittendos contra hereticos: et ita contra ſimoniacum: et eius ſolutio durat vſqȝ ad §.hec licet ratione. et ibi incipit ſuam ſolutionem impugnare.

h ¶ Cōſtat. Si cōſtat, ergo nō eſt neceſſariꝰ accuſator. expone ergo cōſtat.i.tale eſt crimen q̄ď conſtat eſſe hereſim. Uel dic ꝙ cōſtat ꝑ famā, q2 ſunt male fame.

Uīs h̄ loq̄t de illo qui putabat illū credi ab eccl'ia q̄ď ipſe credit: nihilominꝰ peccat.xvj qōe.j.ſi cupis.

Pctm̄ ig̃rātis minꝰ ē ꝙ̄ ſcientis.

iiij.ps.

ij.q.j. de manifeſta. ex ď ac cu. euidentia. Archi.

religioſus apparēs[a], dum ſe negat heretice communionis aliqñ macula infectum, infames atq; alios hmōi a ſua accuſatione ipſe repellit.

Nec licet ratione niti videantur, exemplo tñ leſe maieſtatis vana intelligūtur: ad cui⁹ accuſationem duz ſocius inite factionis admittitur, non queritur an cogitare contra animā principis ſit maieſtatē ledere: ſed an aliquis de nece eius tractauerit[b].

Unde imperatores Honorius et Arcadius in .ix. libro Codicis tit. ad legem iuliam maieſt. ſcripſiſſe leguntur.

SI quis cuz militib⁹ vel priuatis[c], barbarſ etiā ſceleſtā inierit factionem, aut factionis ipſius ſuſceperit ſacramētum vel dederit, de nece etiam virorū illuſtrium qui cōſilijs ꝛ cōſiſtorio noſtro interſunt, ſenatorū etiam (nam et ipſi pars corporis nr̄i ſunt) vel cuiuſlibet poſtremo qui nobis militat cogitauerit (eadem enim ſeueritate voluntatem[d] ſceleris qua effectū puniri iura voluerunt) ipſe quidem vtpote maieſtatis reus gladio feriat̄, bonis eius omībus fiſco[e] noſtro addictis. Filij v̄o[f] eius quibus vitā imperatoria ſpecialiter lenitate cōcedimus (paterno enim deberent perire ſupplicio, in quibus paterni hoc eſt hereditarij criminis exempla metuuntur[g]) a materna et auita oīm etiā proximorū hereditate ac ſucceſſione habeantur alieni: teſtamentis extraneorū nihil capiant, ſint ꝑpetuo egentes et pauperes. infamia eos paterna ſemper comitet̄: ad nullos vnq̄ honores, ad nulla penitus ſacrā ꝑueniant: ſint poſtremo tales, vt his perpetua egeſtate ſordentib⁹ ſit ꝛ mors ſolatiū et vita[h] ſuppliciū. Deniq; iubemus etiaz notabiles eſſe infamia ſine venia qui ꝓ talib⁹ vnq̄ apud nos interuenire[i] tentauerint. Sane ſi q̄s ex his in exordio inite factionis ſtudio vere laudis accenſus ipſe prodiderit factionē: ꝛ premio a nobis et honore decorabit̄. Is v̄o q̄ vſus fuerit factione: ſi vel ſero, incognita tñ adhuc cōſilioꝝ arcana patefecerit: abſolutione tamen ac venia dignus habebitur.

Porro[k] ſimonie accuſatio ad inſtar publici criminis leſe maieſtatis procedere debet: ſicut Leo imperator in primo lib. Codic. decreuiſſe legitur, titulo de ep̄is ꝛ cler. l. ſi quēq;. quod de accuſatione nō de pena[l] intelligi oportet.

a ¶ Apparens. Hec ſolutio eſt canonica: q2 concordat cum Grego. ij. qō. j. in primis. et impugnatio quā ponit in ſequenti §. allegando ponitur.

¶ Nec licet ¶ Caſus. Obijcit modo Gra. contra ſupradicta: ꝛ dicit ꝙ licet videant̄ que dicuntur in § ratione niti: tamen exēplo criminis leſe maieſtatis falſa intelligūtur: in quo nō queritur an cogitare cōtra animaz principis ſit maieſtatem ledere: ſed an de ei⁹ nece tractauerit. eadē ratione non dz queri an ſimonia ſit hereſis, ſed an cōmiſerit ſimoniaz iſte ep̄s. ꝛ ad hoc inducit legē ſequentē.

b ¶ Tractauerit. Sic ſupple i ſimonia nō eſt querendū an ſimonia ſit hereſis, iſte enim ep̄s negauit ſimoniaz eſſe hereſim, ꝛ male: vt. j. q. vij. patet. et ſic concludit in fine.

Si quis. ¶ Caſus. Statuerunt imperatores Honorius ꝛ Arcadius ꝙ ſi quis contra principez fecerit cōiurationem, vel dederit vel ſuſceperit ſacramētū de morte non ſolū imperatoris, ſ; etiaz virorū illuſtriū et ſenatoꝝ, vl' d' morte cuiuſlibet militis qui militat imperatori cogitauerit, ſacramēta dādo vel recipiendo vel etiam aliud faciendo, gladio feriatur, oībus ſuis bonis confiſcatis. Filij v̄o eius (quibus vita miſericorditer reſeruat̄) ſint remoti a conſanguineorum et etiā extraneoꝝ ſucceſſione: ſint etiā perpetuo infames, ꝛ illi qui pro his intercedunt: nec vllos habeant honores: nec ad ſacramenta ꝑueniant militaria. Et ſi q̄s de ꝯiuratorib⁹ in initio ꝓdiderit factionē, premiū habeat ꝛ honorē. ſi vero ſero, veniā habeat.

c ¶ Priuatis. Nota milites non dici priuatos: vt. xxiij. q. j. qui contra.

d ¶ Voluntatem. Nota ꝙ punitur hic ſola voluntas: vt. xix. diſtin. nulli. xxij. diſtinct. omnes. quia in maleficijs voluntas ſpectatur, non exitus. ff. ad legem corneliam de ſica. diuus. Argu. contra. xxxij. diſtinc. erubeſcant. de peniten. diſt. j. cogitationis. xxxij. qōne. v. chriſtiana. Solu. regulariter voluntas nō punitur, niſi ad aliquem actum procedat.

e ¶ Fiſco. Idem eſt in crimine hereſis: vt ex̄ de here. vergentis. Alr's bona damnatoꝝ regulariter reſeruātur filijs: vt. C. de bo. dam. auten. bona.

f ¶ Filij vero. In poteſtate conſtituti, ſi enim eos poſt ea emancipaſſet, non valet: vt. C. e. l. perpenditur. argu. ff. de bo. dā. l. vltima § ex liberis. filij itaq; emācipati non patiuntur hāc penā. Dicunt tamen quidā ꝙ hec pena ſpectat ad filios poſt ea natos, non tam natos ſed lr̄a eis contradicit.

g ¶ Metuuntur. iuxta illud: Sepe ſolet ſimilis filius eſſe patri. Et ſequitur leuiter filia matris iter. lvj diſtin. ſi gens. vnde qui emit mancipia de genere eorum querit: vt. ff. de edili. edict. ꝙ ſi nolit § qui mancipia.

h ¶ Et vita. ſ. lxxiij. diſtinc. quorūdam.

i ¶ Interuenire. Sic. ſ. l. diſtin. miror. Et nota ꝙ quandoq; prohibet̄ ſupplicari pro aliquo. de peni. diſtin. j. predixerat. et ex̄ de hereti. ad abolendam. et. C. de tranſactio. ſi q̄s maior.

¶ Porro ¶ Caſus. Supra in § hec licet. poſuit propoſitionem: in hoc § ponit aſſumptionem ſui argumēti, ſic. Supra dictum eſt de accuſatione criminis leſe maieſtatis. ſed accuſatio ſimonie procedit ad inſtar criminis leſe maieſtatis: quod de accuſatione tantum, ſcilicet vt quilibet poſſit accuſare, ꝛ nō de pena eſt intelligendum: et ꝙ crimen leſe maieſtatis differat in pena a ſimonia, probat per legem ſeq.

k ¶ Porro. Hic ponit aſſumptionem argumenti ſui. premiſit enim primo propoſitionem.

l ¶ Pena. In crimine enim ſimonie conuictus deponitur: vt. xv. qōe. iij. ſane. ſed hic capite punitur. Qualiter iſti parificentur, notaui. xv. qōne. iij. ſane. ꝛ ca. nemini. Sed nunquid ordinatus ſimoniace poteſt ordinatorem ſuum conuenire de hoc: cum accuſatores con

Voluntas ſola non punit.

Vbi plene hoc: xxiij. q. vij. i ſūma. et ibi dicā ꝛ videas. Et idē eſt i interfectore clerici. ex̄ de pe. in quibuſdā. ar.

Simoniace ordinatus ordinatorē ſuū conuenire nequit.

Unde impatores Valeriꝰ et Gratianus lib. ix. Codicis ti. ad legē Iuliam maieſtatis.

Nullꝰ omnino cui incon ſultis ac neſciētibꝰ nobis fidicularū[a] tormenta offeruntur, militie[b] vel generis[c] aut dignitatis[d] defenſione vtı prohibeatur: excepta[e] tamen maieſtatis cauſa, in qua ſola oibus equa conditio eſt.

Sed cū oēs illi aſſumātur in hac accuſatione ſimonie qui poſſunt accuſare de crimine maieſtatis: conſtat ꝙ ſicut ibi nō dubitaꝛ de crimine maieſtatis: ſed an reus cōmiſerit illud: ſic ꝛ hic nō denegaꝛ hereſis, ſed impetitur accuſatꝰ an commiſerit hereſim.

¶ Queſt. ij.

Quod autē[f] qriꝛ ſi epūs accuſatꝰ i accuſatorē accuſationē ꝟtere voluerit, an ſue ſimplici aſſertiōi fides ſit adhibēda: facile ſoluitur ſi ſanctoꝝ patrū authoritas diligenter inſpiciatur: vt enim ſancti patres definiunt, nullius perſone quantūlibet exercitate confeſſioni fides eſt adhibenda, niſi cōpetentes probationes adhibeat.

Item in Carthaginenſi concilio quarto legitur.

¶ Epūs alicui crimē obijciēs, in ſynodo pbet qđ obijcit.

Epiſcopus ſi clerico vel laico[g] crimen impoſuerit, deducatur ad probationē in ſynodum[h].

Sed obijciꝛ: ſi ſolū alieni ſceleris cōſcium nouerit, ꝓbare illud teſtibꝰ nō valet: quid ergo tunc ſibi faciendum ſit?

Ex ꝯci. Vareſi ſic definitur.

¶ Epiſcopus non ꝓferat qđ probare non poteſt.

Si tm̄[i] epūs alieni ſceleris ſe cōſcium nouerit, quādiu ꝓbare nō poteſt, nihil

Et bñ ſequātur premiſſa? Non credo: ᵖ lʒ dicatur hic ꝙ omēs accuſatores admittantur.

Nullus. ¶ Caſus. Iudex in cauſa criminali volebat militem vel nobilem aliquem, vel in dignitate conſtitutū verberibus ſubijcere. Queſitū fuit ab imperatore an poſſit ſe tueri ratiōe militie vł generꝭ vel dignitatis? Et reſpondet ꝙ ſic: non tamen in crimine leſe maieſtatis, in quo oibꝰ equa eſt conditio.

a ¶ Fidicularū. Id eſt chordarū q̄ ligaꝛ circa frontem hois, et ſtringiꝛ caput per eas: et eſt fidis idē qđ chorda: vt ibi. Me fide ꝑſpicuꝰ troie munitor amauit.

b ¶ Militie. C. de queſti. milites.

c ¶ Vel generis. C. de penis. l. decurionum.

d ¶ Aut dignitatis. C. de queſtio. decuriones.

e ¶ Excepta. vbi nullus pōt ſe excuſare aliquo priuilegio, tenet lex. xj. q.j. quicūqꝫ.

¶ Sed cum. ¶ Caſus. Concludit ex ſupradictis ꝙ cū ſimonia et crimen leſe maieſtatis paria ſint i accuſatione: ergo ſicut in crimine leſe maieſtatis nō dubitaꝛ an ſit crimē leſe maieſtatꝭ, ſed an cōmiſerit illud: ſic in crimine ſimonie non dubitaꝛ ſimoniā eſſe hereſim, ſed an cōmiſerit ſimoniam, lʒ neget hereſim eſſe. Sed not. ꝙ Gratia. bene ſoluit in illo §. verum. ꝛ illa ſolutio cōcordat cum Greg. ij. q.j. in primis. ꝛ. q. vij. accuſatio. ꝛ que poſtea dicuntur in ſequentibus §. ſunt allegationes. Hoc dicit Io. ꝛ etiā Bene. Hug. tamen ꝛ cardinalis nō excuſant eum, ſed dicūt eum male dixiſſe niſi in illo §. verum. Poſſet etiā dici ꝙ epūs iſte de quo agiꝛ in principio thematis, infamatus erat, licet religioſus appareret: ideo nō prodeſt ei ſi neget ſimoniā eſſe hereſim, ſed an cōmiſerit: vnde infames bene admittuntur contra ipſum: ꝛ ita ſm hoc bene dixit Gratianus per totum §. niſi in illo §. verum. vbi loquitur allegando ſm hūc intellectum.

Quod autē. ¶ Caſus. Hic poniꝛ ſcđa queſtio qua queriꝛ ſi epiſcopꝰ accuſatus vertat accuſationem ſuam in accuſatorem: an ſit ſue ſimplici aſſertioni credendum, ſcilicet ſine teſtibus? Et reſpondetur ꝙ non: vt. j. e. ca. j. §. ꝛ. iiij.

f ¶ Qđ autē. Nunqꝫ ſoli epō crediꝛ. iiij. q. iij. iuriſiurandi. nec tenet lex. xj. q.j. quicunqꝫ.

Epiſcopus. ¶ Caſus. Diciꝛ hic ꝙ ſi epūs impoſuerit crimen aliquod alicui clerico vel laico, probare debet illud in ſynodo ꝛ conuētu clericoꝝ. Et qđ dicitur de laico, intelligas de crimine eccleſiaſtico: vt eſt crimen vſurarū, hereſeos, ſimonie, adulterij ſcilꝫ quo ad thori ſeparationem: ꝛ omne crimen quo ad denunciationem ad penitentiam.

g ¶ Laico. Sed huic ca. eſt contra xj. q.j. experientie et ca. ſi qs cū clerico. Sed qđ hic dicitur, itelligas de eccľiaſticis criminibꝰ. Poteſt tñ clericus iudicare de oi crimine quantū ad iniungendā penitentiā. ꝺ. ea. q.j. illi qui. ꝛ. xxij. q.j. predicandū. et ex de iudic. nouit. Vel loquiꝛ ſm tēpora apľoꝝ quando oēs cauſe deferebanꝛ ad eccľiā: vt. xj. q.j. relatū.

h ¶ Synodū. i. cōuentū clericoꝝ, qui conciliū appellatur. xij. q. ij. placuit. ꝛ ca. epūs. ij. qui ſine eoꝝ preſentia non dꝫ cauſas audire. xv. q. vij. epūs nullius. et hoc intelligo de criminali negocio, ſed in ciuili cauſa eliguntur arbitri: vt. xj. q. one. j. ſi clericus.

¶ Sed obijcitur. ¶ Caſus. Dictum eſt ſupra in §. qđ autē. ꝙ ſoli epiſcopo nō eſt fides adhibēda. Nūc vero obijcit. i. incidēter querit qđ ſit faciēdum cum epiſcopꝰ ſcit alicuiꝰ delictū, ſed teſtibꝰ ꝓbare non poteſt. ꝛ de hoc reſpondet per ſeq. ca.

Si tantum. ¶ Caſus. Quidam epiſcopus ſolꝰ nouit crimen ſui parochiani: vel quia ſolus vidit eū peccantem: vel quia peccator ſibi dixit, nolebat corrigi: epiſcopus eum volebat remouere a communione aliorum: queſitum fuit in concilio Varenſi quid iuris ſit? Et reſpondet ꝙ epūs debet eum ſecreto monere vt reſipiſcat: ſed non debet publicare crimen eius, cū probare non poſſit. Si autē ille factꝰ pertinacior ſe ingerat publice cōmunioni: quādiu epūs ꝓbare nō poteſt, indēnis erit quo ad epm̄: ſed ſtabit in cōmunione oim̄ niſi in cōmunione epi, ſupple priuata: vel ſi voluerit epūs, tamē nō vitabit eū in publico, ſed in ſecreto. Quidā tamen vt Bene. intelligūt hoc ca. de excōicato quem epūs nō poteſt ꝓbare fuiſſe excōicatū: ideoqꝫ publice cōmunicabit ei: ſecreto autē vitabit illum.

i ¶ Si tantū. Hec duo ca. intelligit H. de occulto peccatore: ꝛ dicit ꝙ ſi ſcio aliquē eſſe in mortali peccato, lʒ ſit occultum, debeo ipſum vitare occulte, ſed nō publice: nec poſſum eum de hoc accuſare, cum non habeam teſtes: ſed illud eſt perdurum, vt omnē quē ſciam peccatorem, debeā euitare, ꝛ eſt illud contra. ij. q.j. multi.

Et bñ arg. iij. q. ij. ca. vlt. ſm Io. ꝺ f. In his ꝗ ſūt expſſa, ſibus eſt accuſatio. ſ. vt accuſatores admittant, et ſolēnitates ſuerit, ſm B. pñ.

Clericꝰ an ꝺ oi crimine poſſit iudicare.

Et optime ex vt ec. bñ. c. j. ꝟ. ꝛ lō. ꝛ no. ex de offi. or. ca. j. lʒ aliter videaꝛ notari p B. et Inn. ex de pur. ca. nos inter.

Criminoſꝰ occultus an debeat vitari a ſciētibꝰ ipm̄ eſſe talē.

Sed tu ponas caſum ſic. Epiſcopus aliquis ſolus ſcit aliquē in canonē incidiſſe. debet eū corrigere priuate: ⁊ ſi incorrigibilis ſit, priuate vitabit eum, nō publice, ne ſit proditor criminis: vt extra de ſenten. excommuni. cum non ab homine. in princi. ſibi ad iniuriam ꝙ ei ſoli non creditur ſi dicat eum eſſe excōmunicatum: ⁊ quādiu nō cōmunicauerit ei, tādiu ab alijs epis non cōmunicetur ei.

f ¶ Sibi ſoli. Non tanꝙ deo: ne ſit contra de peni. diſtinc. vj. ſacerdos. ⁊. xj. q. j. quicunqꝫ. contra. Sꝫ illō nō tenet. ſic ergo dicto ſolius epiſcopi nō credit: nec etiā ſcp̄to niſi aſſit ſubſcriptio: vt ex̄ de teſti. cum a nobis. niſi hoc habeat cōſuetudo: vt extra de fi. inſtru. cū dilect⁹. nā literis ſuis credit quib⁹ ſignificat ſe aliquē excommunicaſſe: vt xj. q. iij. cure.

Hic fuit caſus bn̄. q̄ cōprobat per decret. de ſen. excō. cū non ab hoīe. ſꝫ Gra. intellexit hoc ca. ſi tm̄. d excōica to nō p ſniam: vt. xj. q. iij. §. euiden: ter. i ſi. Archi.

a ¶ Proferat. accuſando publice.

b ¶ Indēnatus. Sic ordina literā: ille tamen indēnatus. i. non dānat⁹ in cōmunione oim permanebit.

c ¶ His. i. quātū ad eosqꝫ nihil ſciūt de excōmunicatione illius vel de crimine ei⁹: vt extra de ſentē. excōmu. cum illorum.

d ¶ Ad tēpus. i. dū eſt in peccato.

e ¶ Iubeat. Iubere enim pōt prelatus aliquem vt abſtineat a ſua ꝑuata cōmunione: vel etiā a ꝯmunione ſacramētoruꝫ: quia in ſecreto poteſt ꝑcipere talia hominibus peccātib⁹. xxxiij. diſtinc. habuiſſe. tamen ꝑ ſententiā non pōt aliquis aliquē ſecreto ſeparare a participatione ſacramētoꝝ, vl' etiā ſuſpēdere: poteſt etiā quis cum ſcit aliquem criminoſum, ſuo ꝑlato dicere vt ipſum corrigat: vt. xxij. q. v. hoc videtur. Uel expone: iubeatur, id eſt moneatur. ſic xxxj. q. j. hac ratione. ſecundum premiſſa patet ꝙ non obſtat. j. de conſecra. diſt. ij. non prohibeat. xciij. diſt. ſi inimicus. vij. q. j. ſcire. ⁊. xj. q. iij. quibus epiſcopi. vbi dicitur, quibus epiſcopi non communicant, nec nos communicare debemus. quia illa ca. de publice excommunicatis intelliguntur.

Iſtō aūt ca. loquit de tali delicto ꝑpter qō delīquēs incidit in canonē late ſētentie. al's eſſꝫ ꝯ. ij. q. j. multi. q2 oēs pctōres nō poſſum⁹ vitare: vt ibi dr ſm Pe. Uel dic ꝙ loqt de eo quem ep̄s nulla manifeſta cā nec ordinario iudicio habito a cōione aliorū precipit ſeparari, ſm L. q̄ ita no. in ꝑ di. ca. q̄ b⁹. Ar.

proferatᵃ: ſed cum ipſo ad cōpūctionē ei⁹ ſecretꝫ correctionib⁹ elaboret. Qꝫ ſi forte correctus pertinacior fuerit: et ſe cōioni publice ingeſſerit: etiā ſi ep̄s in redarguēdo illū quē reū iudicat, in ꝓbatione deficiat: indēnat⁹ ᵇ (licet hisᶜ q̄ nihil ſciuerūt, ſecedere ad tēp⁹ ᵈ pro perſone maioris authoritate iubeatᵉ) ille tamē quādiu nihil ꝓbare poteſt, in communione oim preterꝙ ei⁹ q̄ eum reū iudicat permanebit.

Itē ex concilio Aphricano.

De ep̄o qui ſibi ſoli dicit aliquē crimē ſuū fuiſſe ꝯfeſſum.

Placuit vt ſiqn̄ ep̄s dicit aliquē ſibi ſoliᶠ propriū crimē fuiſſe ꝯfeſſum, atqꝫ ille neget: nō putet ad iniuriā ſuā ep̄s pertinere ꝙ illi ſoli nō credit: ⁊ ſi ſcrupulo ꝓprie conſciētie ſe dicit negāti nolle cōmunicare, quādiu excōmunicatoᵍ non cōicauerit ſu⁹ ep̄s, tādiu eidē ep̄o ab alijs nō cōmunicet epis: vt magis caueatʰ ep̄s ne dicat in queꝙ qō alijs documētis cōuincere nō pōt.

Placuit. ¶ Caſus. Ben̄. ſic ponit hic caſum. Quidam confeſſus eſt ſuum delictum ſoli ep̄o velut homini: poſtea cū ſuuꝫ delictū corrigere nollet, ep̄s excommunicauit illū, nec ei cōmunicare volebat: ille conqueſtus eſt in Aphricano cōcilio: ep̄s replicabat ꝙ ille fuerat ſibi confeſſus crimen, ſed non poterat teſtibus ꝓbare: queſitū eſt quid ſuper hoc ſit faciēdū. Et reſpōſum eſt in concilio Carthaginenſi ꝙ ep̄s ex quo nō poteſt crimen probare, non doleat ſi ei non credat: ⁊ quādiu non vult cōmunicare illi in publico, tādiu non communicetur ſibi ab alijs epiſcopis. Ego autem ſic pono caſum. aliquis confeſſus fuit ſoli ep̄o crimen ſuum: ꝓpter quod inciderat in excōmunicationē: ep̄s vitabat eum in publico: queſitum fuit in concilio Carthaginēſi an bene faceret ep̄s? Et reſpondet ꝙ non, nec putet

Queſtio. iij.

Iudiciūⁱ vero archiepiſcopi alteri⁹ ꝓuincie alicui expetere non licet. Unde Gregorius ait.

Alterius parochianum alicui iudicare non licet.

Scriptū eſt in lege. Per alienā meſſem trāſiens falcē mittereᵏ non debes: ſed manu ſpicas conterere ⁊ manducare. Falcem enim iudicij mittere non potes nec debes in eā ſegetē que alteri videtur eſſe cōmiſſa: ſed per effectum boni operis frumēta dn̄ica vitiorū ſuorū expoliare paleis: et in eccleſie corpus admonēdoˡ ⁊ perſuadēdo ⁊ quaſi mandendo cōuertere. Itē Pelagius papa oibus ep̄is.

Quot ciuitates vnaqueqꝫ prouincia habeat.

Scitote certā eſſe ꝓuinciā que habet. x. aut. xj.

g ¶ Excōmunicato. i. quem dicit excommunicatum.

h ¶ Caueat. Ecce pena illius q̄ iniuſte vitat aliquē vel iudicat. ſic. ij. q. j. nemo.

Iudiciū. ¶ Caſus. Hic ponitur tertia queſtio in qua querit an liceat ſibi expetere iudiciū alterius metropolita. ⁊ reſpondet ꝙ non: vt. j. e. c. j. ij. ⁊. iij. niſi de licentia ſui metropolitani: vt. ij. q. vj. placuit. et. xj. q. j. clericorum.

i ¶ Iudiciū. Nulli licet habere iudicem alteri⁹ prouincie niſi per appellationē: vt. iij. queſtione. j. non liceat.

Scriptū eſt. ¶ Caſ⁹. Docet hic Greg. ꝙ iudex iudicare nō dꝫ alteri⁹ parochianū: ⁊ hoc ꝓbat authoritate legꝭ Moſaice. ſ. in Deutero. vbi precipit ꝙ trāſiēs per meſſem alienā falcē immittere nō dꝫ, ſꝫ ꝯterere ſpicas manib⁹ poteſt ⁊ comedere. Hāc authoritatē exponit Greg. dicēs ꝙ in alienā meſſem. i. in alienū iudiciū non debes manum extēdere: ſed predicatione ⁊ bonis operibus debes homines a vitijs ſeparare.

k ¶ Mittere. Nec ordinare, nec aliq̄ ſacramēta dare pōt in alteri⁹ ep̄atu. ix. q. ij. c. j. ⁊. ij. ſec⁹ de ꝓconſulib⁹ q̄ inſignia ſua extra ꝓuinciā ferūt, ⁊ volūtariā exercent iuriſdictionē. ff. de offi. procon. l. j. ⁊. ij.

l ¶ Admonēdo. Non tn̄ publice eis predicādo tanꝙ ius in eis habēs. lxxj. diſ. hortamur. ⁊. ix. q. ij. ep̄m. arg. xiij. q. j. c. j. xvj. q. j. interdicim⁹. ſꝫ ſine ſolēnitate ad bonū monēdo: qō q̄libet pōt facere, ⁊ etiā monach⁹. xvj. q. j. ca. j. ⁊. c. q2 iuxta. ſm alios pōt predicare, nō tn̄ cōcitādo turbā. xvj. q. iij. placuit. ij. q2 illō nō cōſiſtit in cōtentioſa iuriſdictione. Nec refert quis predicet, ſed qd predicet. xix. diſt. ſm Joan.

Scitote certam eſſe. ¶ Caſ⁹. Docet hic pelagi⁹ que

Quidam dicūt hoc eē verū ſi muſtef. vij. q. j. ep̄i vl' pōrī. vbi de hoc. ar.

Appellādum non eſt omiſſo medio.

Renūtiatio illicita innetat.

dicatur certa prouincia:ſcilicet que habet.x.vel.xj.ciui tates,et vnum regem ⁊c̃.et q̄ ad iudicium comprouin cialium omnes cauſe epiſcoporum et reliquorum ſacer dotum debent referri:vt ab eis voce cõſona diſcernan tur:niſi appellatum fuerit ad maiorem.

a ¶ Ep̃os.hoc idẽ eſt ſtatutũ,q: cau ſa ep̃i corã.xij.ep̃is eſt tractãda.xv q. vij.ſi ꝗs tumid⁹.

b ¶ Oẽs.Ar.ar chidiaconos nõ eſ ſe iudices.

c ¶ Scd̃m ordi nes. Ergo medio pretermiſſo nõ eſt ad ſuperiorẽ eun dum.vt.ij.q.vj.c. anteriorꝝ.ver.illo videlꝫ.⁊ ca.decre to.⁊.q.vij.metro politanum. Et ſic eſt argu.q̄ omiſſo archidiacono non itur ad ep̃m:vt ex̃ de offi.archi.c.j.⁊ xviij.q.ij.cognoui mus,⁊ ar.ↄ̃ ex̃ de prebẽ.referente.

Appellãdum non eſt omiſſo medio.

d ¶ Ab extrane is. Ergo metropo litanus eſt extra neus iudex.nõ eſt ergo iudex ꝓuin cie. Quid iuris ſit de hoc/quere.ix. q.iij.ca.ij.Jo.

ciuitates,⁊ vnũ regem,⁊ toti dem minores ptãtes ſub ſe:et vnũ metropolitanum,alioſqꝫ ſuffraganeos.x.vel.xj.ep̃os[a] iudices:ad quoꝝ iudiciũ om nes[b] cauſe ep̃orũ ⁊ reliquorũ ſacerdotũ ac ciuitatũ referan tur:vt ab his oĩbus iuſte ⁊ cõ ſona voce decernatur:niſi ad maiorẽ authoritatẽ fuerit ab his q̃ iudicandi ſunt appella tum. Unde non opꝫ vt degra detur vel dehonoreẽ vnaq̃qꝫ prouincia:ſed apud ſemetip ſam habeat iudices ſacerdo tes et ep̃os ſingulos: vcꝫ ſ̃m ordines[c] ſuos:⁊ quicũqꝫ cau ſam habuerit, a ſuis iudicib⁹ iudicetur,et nõ ab alienis.i.a ſue iuſtis iudicibus ꝓuincie,⁊ nõ ab extraneis[d]:niſi(vt iam eſt prelibatũ)a iudicãdis fue rit appellatum.

Item Nicolaus papa.

¶ Non alioꝝ ſꝫ primatis ſui iudicio q̄ſqꝫ ſe ſubijciat ep̃s.

Enicꝫ.¶ Ca ſus. Suffre dus ep̃s ſentiẽs ſe criminoſũ, vel ita īfirmitate grauatum q̄ nõ poterat ꝓdeſſe ſubiectis: adiuit primatẽ nõ ſuũ vel ep̃os alte rius ꝓuincie:et co rã eis volebat re nunciare epiſcopatui. Jlli autẽ ep̃i vel primas crimen eius examinauerũt,et renũciationem receperunt. Qđ q: male actũ eſt nec debuit fieri ſine authoritate pape ideo papa cuidã cõmittit vt Suffredum reſtituat.et ſi poſtea quid fuerit corrigendum/ab eo definiatur: vel ita reſtituatur/et poſtea de cauſa cognoſcatur.

Denicꝫ Suffred⁹ ſi ta le in ſe crimẽ nouerat quo recte poſſet ep̃atu priua ri:vel infirmitate[e] ſe ſentiebat forſitã pregrauari,qua ipedi tus nullis poſſet ꝓximis ſua

e ¶ Uel infirmitate. Uel malitia plebis, vel defectu ſciẽtie, vel irregularitate:vt ex̃ de renũ.niſi cũ pridem.

f ¶ Reſtituaẽ. Sed nõne debuit perdere locũ ſuũ:q: ſpontanee reſpõdebat corã extraneo iudice.xj.q.j.pla cuit.⁊.iij.q.vj.nõ liceat? Sꝫ dic q̄ papa pepercit ei. Et eſt h̃ ar.de illicita renũciatione q̄ nõ teneat ſi fiat igno rante prelato ſuo:vel ſi fiat in manu alterius.xvij.q.ij gonſaldus.ex̃ de renũ,admonet.ff.de offi.p̃ſi.legatus. Sed cõtra:q: etiã tacite quis renunciat iuri ſuo.ex̃ de his que fi.a ma.par.ca.ex ore.⁊.vij.q.j.eos.et ex̃ de re nun.qđ in dubijs.⁊.xxxij.qõ.j.de benedicto.vij.qõ.j.q̄ꝫ periculoſum. Dico q̄ ipſe nõ poteſt repetere:q: renun ciatio tenet quantũ ad ip̃m:ſed eccleſia poteſt eum re

Renunciatio illicita nõ tenet.

petere: †vt.vij.q.j.non oportet.et ca.eos.vel dic q̄ re nũciare põt his q̃ ſpectant ad onus: ſꝫ nõ his q̃ ſpectãt ad honorẽ.nõ eñ ſubdit⁹ põt abdicare a ſe iuriſdictio nem ſui ep̃i,ex̃ de ſo,cõpe.ſi diligenti.Jo.

† Dic hoc ex̃ verũ in ꝓlatur; et bñfi cijs tã q̄ſit; ſꝫ ſec⁹ i ac q̄rẽdis: vt i p̃d. decreẽ. ex ore. ſꝫ goſ.

¶ Eſt tamen. ¶ Caſus. Supra in ca.ſcriptũ.dictum eſt q̄ aliquis nõ debꝫ mittere manuꝫ in meſſem alienã. ſꝫ q: caſus eſt i quo põt quis alienũ iu dicare parochia num,ideo Gra.po nit iſtũ ꝗ.vt illum oſtendat caſum.

prelatiõe ꝓdeſſe: is primatis ſui debuerat et nõ alioꝝũ dio ceſeos antiſtitũ preſtolari iu dicium. Qꝫ ſi quelibet ambi guitas vel aliqua fortaſſe ſup eius examinatione vel ep̃at⁹ abrenũciatione oborta fuiſſet contẽtio,ex more ad ap̃licam ſedem referri cõuenerat:⁊ no ſtra in his oĩb⁹ debuerãt cun cti decreta penitus expecta re:qđ q: omiſſum eſt hacten⁹ dolemus. Dilectiſſimi igitur gloriam veſtram vehementer efflagito vt iam dictus Suf fredus ep̃us ꝓprio reſtituaẽ[f] ep̃io:⁊ hic ſi aliquid reprehen ſione dignũ geſſit, poſtea vel correctiõe vel digna animad uerſione definiatur.

Eſt tamen caſus in quo epi ſcopus alterius parochianuꝫ excommunicare valet.

Unde in ꝯcil.apud Cõpẽdiũ.

¶ Quando ep̃s parochianũ alterius excõicare valet.

Placuit ꝓ cõi vtilitate vt nullus ep̃oꝝ grauiter ferat ſi eius parochianũ[g] pro depredatiõis cauſa alter ep̃s excommunicauerit.

Idem ex concilio Weldenſi.

Placuit.⁊c̃. ¶ Caſ⁹ Nul lus ep̃us doleat ſi eius parochianus excõicetur ab alio ep̃o ꝓpter predaꝫ quam fecit in ſuo epiſcopatu.

g ¶ Parochianũ. Sed nõne ep̃s po teſt punire exem ptos q̃ delinquũt in ſua dioceſi? Ui detur q̄ ſic per ca. iſtud.⁊.ꝫ̃.iij.q.vj. ca.j.⁊ ex̃ de heret. ad abolendã. in fi ne. vbi dr̃ q̄ nullũ priuilegiuꝫ iuuat. et ex̃ de priui.tua rum.in fi. Jtẽ ne gligentiã taliũ po teſt ſupplere vt ex tra đ ſup.neg.pre la.ſicut.ex̃ de priui.cũ ⁊ plantare.⁊ exceſſus eoꝝ puni re:vt ex̃ de priuiẽ. pa:ẽtib⁹. Jtem q̃a ratione delicti per ditur priuilegiuꝫ. xj.q.iij.priuilegi um. Jtem q: rea tus oẽm honorem excludit:vt.C.vbi ſe.vel cla.l.j. Jtem qua in prouincia quis deliquit,illic iuri ſubiaceat:nullo[?] excuſaturus priuilegio.C.vbi de cri.agi opor.auẽ.qua in prouincia. nõ eñ pretextu priuilegij conceſſi,flagitioꝝ creſcet au thoritas: vt.C.de priui.ſcho.l.ij.lib.xij ad idem in au ten.de manda.prin.ꝗ.q̄ ſi delinquẽtes inueneris.coll. iij.vbi dr̃: nõ ꝑmittas nocẽtes aliquib⁹ vti priuilegijs. Econtra probatur q̄ nõ poſſunt puniri:vt extra de pri uile.ſane.et ca.cum capella.xvj.q.j.frater noſter.⁊ ex preſſe dicitur extra de ſupplen.negli.prela. ſicut.ſi eñ tales poſſent puniri ſicut et alij/inutile eſſet eoꝝ priui legium. Jtem proconſul non poteſt ſe intromittere de cauſis fiſcalibus.ſic nec epiſcopi de iſtis;qui quodam modo fiſcales facti ſunt per priuilegium.ff.de offi.pro conſul.ſi in aliqua ꝗ.j. Solu.quidam dicunt q̄ pro oc culto delicto a ſolo Romano pontifice poſſunt puniri: ſed pro notorio poſſunt puniri ab ep̃o loci, per id quod legitur extra de priuile.tuarũ. Melius dicas q̄ ſi priui legiatus delinquit circa rem nõ exemptã,vt in contra

Exẽpti delin quẽtes in dio ceſi ep̃i an poſ ſint ab eo pu niri.

¶ De eodem. ¶ Palea.

Neſſilis aūt q̃ intra parochiā bñficiū aut hereditatē habēt, ⁊ alterius epī parochiani ſunt, ⁊ de loco ad locū iter faciūt, ⁊ rapinam[a] et depredationes[b] peragūt: placuit vt excōicentur[c]: nec ante ex parochia exeāt, ꝗ̃ que patrarūt digne emendent: quorum excōicatio ſeniori eorū et ꝓprio epō ſignificanda eſt: ne eos recipiat anteꝗ̃ illuc redeant vbi rapinam fecerūt: ⁊ ibi omnia pleniter emendent.

¶ Queſtio.iiij.

Porro[d] cuius iudicium ſibi expetendum ſit ſi iudices electi inter ſe diſcordare ceperit, i Laodicenſi concilio ſic inuenitur definitum.

¶ A quo ſit ferenda ſententia quando comprouinciales epiſcopi diſcordant.

Si q̃s epūs criminaliter in iudicio epōrū fuerit accuſatus: cōtingat aūt epōs prouincie[e] qui cōuenerint, diuerſas habere ſniās[f]: et alios quidem innocētem eū ꝓnunciare[g], alios reū: ꝓpter hmōi cōtrouerſiam amputandam placuit ſancte ſynodo metropolitanū epm alterius ꝓuīcie vicine aduocari[h], ‡ ⁊ aliquantos cum eo epiſcopos alios: qui pariter reſidētes quicūꝗ̃ fuerint, dirimāt queſtionem: propter hoc vt ſit firmū iudicium qđ ab vni⁹ ꝓuincie epīs fuerit promulgatum.

Item ex ꝯci. Martini pape.

¶ Quando iudices electi de ſnīa inter ſe diſcordes extiterint: de vicina ꝓuincia archiepiſcopus aduocetur.

Si quis epūs in aliquib⁹ iudicatur: ⁊ viderit ipſos epiſcopos qui in prouincia ſua ſunt, īter ſe iudicio diſcrepare, ita vt alij videantur eum qui iudicatur iuſtificare alij condemnare: pro definitione huius diſſenſionis hoc placuit ſancte ſynodo, vt de prouincia vicina alter metropolitan⁹ vocetur epiſcopus, vt per eum cōfirmetur quod ſecundum rectum placuerit canonem.

¶ Niſi eadem prouincia primatem habuerit ad quem negocia que per metropolitanum terminari non valent, referenda ſint.

Unde Bonifacius papa populis Gallie.

¶ Primati deferuntur negocia que metropolitan⁹ explicare non valet.

ctū, vel in maleficio occidendo hominē vel adulterando cum aliqua: tale delictū poteſt punire epiſcopus loci: q2 etſi ſit perſona exēpta, tamen res in quā delinquitur nō eſt exēpta. Si vero deliquit circa rē exemptam, puta male gerendo ſe in officio ſuo/vel alienando res eccleſie ſue: in his ſolo papa punit. vbi ergo factū exēpti preiudiciū affert nō exemptis/ bene epūs loci punit in his in quib⁹ delinquens cōtingit ſuā iuriſdictionem: ſecus ſi nō afferat alicui preiudiciū. ⁊ hec diſtinctio ꝓbatur ex̄ de priuil. cum capella. Et dicit ꝙ cum delictum eorū publicum eſt / poteſt puniri ab epō: vt ſ. dictum eſt, et vt dicit decre. parentibus. ⁊ ca. tuarū. ex̄ de priuilegijs.

Neſſilis ⁊c. a ¶ Rapinā. q̃ ad res mobiles.
b ¶ Depredationes. quo ad res ſe mouentes, vt animalia.
c ¶ Excōmunicētur. ſcil3 ab ipſius loci epō: vel in cuius iuriſdictione deliquerūt. Arch.

Porro. ¶ Caſus. Hic intitulatur q̃rta queſtio: ſc3 cuius iudicium ſit expetendum ſi cōprouinciales iudices inter ſe diſcordāt in cauſa vel ſentētia epī. Et certe cōſueuit diſtingui[illegible] ſint iudices delegati vel ordinarij vel arbitri. et hec diſtinctio ꝯſueuit notari. ij.q.vj.§.definitiua. vſi. ſi plures. ⁊ in pluribus alijs locis, legibus ſc3 ⁊ decretis ⁊ decretalibus.
d ¶ Porro. Hec queſtio expedita eſt. ij.q.vj.§.definitiua. verſi. item ſi plures.

Si quis. ¶ Caſus. Epī. xij. examinabāt cauſam criminalem epī. Sex dicebant eū abſoluendū: alij dicebant eū condemnandū: ⁊ ſic dicebant eū remittendū ad papam/diuerſas ſententias inter ſe. i. opiniones habentes. Queſitū fuit in Laodicenſi cōci. quid ſit in tanta diſcordia faciendū. Et reſpōſum fuit ꝙ archiepūs vicine prouincie cū aliquot epīs vocari debet: qui pariter reſidentes dirimant queſtionē/vt eū abſoluant, vel iudicent cōdemnandū: ⁊ vt negociū ad apoſtolicā ſedem tranſmittatur. Idem eſt caſus ca. ſequentis. ſed in eo non fit mentio de epīs vicine ꝓuincie. Et intelliguntur iſta duo ca. de iudicibus ordinarijs ſm̄ Ben.

¶ Si quis. Iſtud ca. videtur cōtinere iniquitatē, tum ex eo ꝙ non ſtatur hic iudicio maioris partis: † tum ex eo ꝙ alienus iudex iudicat ñ ſuū ſubditū: ſ3 expone vt ꝓut h notaui. Jo.
e ¶ Epōs ꝓuincie. in pari nūero.
f ¶ Sniās. i. opiniones: q̃buſdā. ſ. volentib⁹ eū abſoluere: q̃buſdā volētib⁹ reſeruare ſententiam pape.
g ¶ Pronūciare. Nō ſentētiādo: ſ3 opinionē ſuā recitādo: ⁊ ideo ſic expone: ne ſit ꝯ. ff. de re iud. duo. ⁊. l. inter pares. et. ij. q. vj. itē ſi plēs. vbi dr ꝙ ſi diſcordant delegati, ad delegātē ē recurrēdū.
h ¶ Aduocari. ꝑ pape reſcriptū. i. papa cōmittat metropolitanis ⁊ epiſcopis vicine ꝓuincie negociū illud. ſic exponit̄ ſm̄ illos q̃ de iudicib⁹ a papa delegatis h⁹ intelligūt. vel etiā de epīs ipſis q̃ ſui iudices ſunt/intelligas: ⁊ ſm̄ hoc eſt ſpeciale ꝙ par pari pōt cauſam delegare. Na3 q̃nꝗ̃ in defectū iudicis ordinarij par ī parem habet imperium: vt. lxv. diſt. ca. vlti. ſic. ij. q. vj. placuit. ij. vel forte hoc fit de cōſenſu partiū. arg. xj. q. i. iudices. eſt etiā hic aliud ſpeciale ꝙ ſi diſcordant iudices, nō obtinet ſententia plurimorum. ſic. C. de appella. iubemus. in fine. ⁊ extra de reſcript. paſtoralis. alr̄s ſecus. lxv. diſtinct. ſane. Uel forte hoc tenet cum pares ſunt hincinde iudices: ſed contrarium eſt. xxj. diſtinc. capi. ſubmittitur. vbi dicitur ꝙ ad maiorem iudicem eſt eundem: ſed hoc fit (vt dixi) de conſenſu partium. Uel dic ꝙ omnia iſta ſpecialia ſunt in cauſa epiſcopi: vbi omnes debent concordare in ſententia: vt. j. ea. ca. iiij. Joan.

¶ Niſi eadem. ¶ Caſus. Dictum eſt ſupra ꝙ archiepiſcopus vicine prouincie debet vocari: ſed dicit Gratianus hoc eſſe verum niſi eadem ꝓuincia primatem habeat, ad quem recurrendum eſt: vt ſeq. cap. patet.

† Contrarij ff. de re iu. duo.
‡ Facit ad hūc tex. l. a. ⁊ ibi gl. et decr. ff. de va. et exto. cog.
Par pari pōt cām delegare.

SI inter epos.¶ Caſus. Hoc capitulū loquitur in cauſa ciuili, Et eſt caſus talis. Cōtrouerſia mota eſt inter duos epos eiuſdem prouincie de rebus ſpiritualibus vel alijs negocijs: queſitum eſt quis debeat negocium terminare? Et reſpondetur ꝙ metropolitanus eoꝝ cum quibuſdam epiſcopis debet negociū terminare: ⁊ ſi alterutra partiū nō pareat ſententie, deferatur cauſa per appellationem ad primatem: vt per eum negociū definiatur: cuius ſententie nullus valebit contradicere.

SI inter epos eiuſdē cōcilij dubitatio emerſerit de eccleſiaſtico iure, vel de alijs negocijs[a]: primū metropolitanus eoꝝ cū alijs in concilio cōſiderās rem dijudicet: ⁊ ſi nō acquieſcat vtraqꝫ pars iudicatis, tūc primas[b] regionis inter ipſos audiat, et eccleſiaſticis canonib⁹ ⁊ legib⁹ veſtris conſentaneū ſit, hoc definiat: ⁊ nulla pars calculo eius valeat contradicere[c].

Item Alexander papa.

De eodem. Palea.

SI metropolitan⁹ a quocūqꝫ cōprouinciali epo in cauſa ꝓpria appellat⁹ eum audire diſtulerit, in prima ſynodo negocij ſui habeat licentiā exercēdi: ⁊ quicquid ꝑ iuſtitiā a cōprouincialib⁹ fuerit ſtatutū, debet cuſtodiri.

Sed ſi oīm cōprouincialium cōcordi ſententia fuerit damnat⁹, manebit erga eum immobilis cenſura.

Unde in Antiocheno concilio legitur.

Epiſcopus qui ab epis ſue prouincie cōſonā ſententiam reportauerit ab alijs iudicari non poterit.

SI quis eps criminaliter accuſatus ab oībus[d] qui ſunt intra prouinciā epis, acceperit vnā conſonāqꝫ ſententiam: ab alijs vlterius iudicari non poterit: ſed manere circa eā oportet tanqꝫ cōuenientem que ab oībus prolata eſt firmam ratāqꝫ ſententiam.

Subintelligēdū ꝓ eſt niſi ad iudicē maioris authoritatis fuerit ꝓuocatū: tunc enī ꝑ appellationem ſoluta ſententia firmitatem non obtinet.

Unde Nicolaus papa ait.

Semel definitum retractari non licet, niſi vbi maior authoritas fuerit.

QUod bene ſemel definitum eſt[e], ⁊ interpoſitis iuramentis deliberatū: nulla debet iteratione (niſi fortaſſis vbi fuerit maior[f] authoritas) retractari.

Item ex cōcilio Sardicenſi.

In renouatiōe iudicij, beati Petri memoria eſt habēda.

OSius eps[g] dixit ꝙ ſi aliquis epiſcop⁹ adiudicatus fuerit in aliq̄ cauſa, ⁊ putet ſe bonā cauſam habere, alterū iudiciū renouet. Si vobis placet, ſancti Petri apli memoriā honoremus: vt ſcribatur vel ab his[h] q̄ examinauerunt: vel etiā ab alijs epis q̄ in prouincia proxima morantur, Romano epo. †Et ſi iudicauerit renouandū eſſe iudiciū, renouet: et det iudices. Si autē ꝓbauerit talē cauſaz, vt ea nō refricent q̄ acta ſunt: q̄ decreuerit roman⁹ eps ꝯfirmata erunt. Si hoc ergo placet oībus, ſtatuatur. Synod⁹ reſpondit, Placet.

Queſtio.v.

a Negocijs. Nota pro ciuilib⁹ negocijs poſſe celebrari ſynodum: vt.s̄.diſtinc.xviij. propter.

b Tūc pmas. Arg. ꝙ maiora negocia ꝓuincie non licet facere metropolitano, ſine authoritate primatꝭ. ſic.lxv.diſt.de pſona. ⁊.xcix.diſtinc. c.j.⁊.xvj.q.vj. placuit. ſed illud intellige ſi appellatur ad ipſuz: vt.xviij. diſti.c.j.⁊.ix.q.iij. conqueſtus.

c Contradicere. Ecce caſus vbi nō auditur ſecundo appellans: vt dixi.ij.q.vj. anteriorum.

SI metropolitan⁹. Sed cōmuniter. ¶ Caſ⁹. Dictum eſt ſupra in precedentib⁹ capi. ꝙ ſi prouinciales non concordauerint, recurrendum eſt ad archiepiſcopum vicine prouincie. Nunc oſtendit Gratian⁹ ꝙ ſi ꝯcorditer ſententiā ferant condemnationis, manebit ſententia firma.

SI quis epiſcopus.¶ Caſus. Hoc ca. de delegatis iudicibus loquitur: vt dicunt Bene. ⁊ Hug. et dicit etiam Hug. ꝙ prima duo capi. poſſunt ſimiliter de delegatis iudicibus intelligi: poſſunt etiam intelligi de his qui bene habent priuilegium deponēdi epiſcopos ſuos. Eſt ergo caſus huius ca. Aliquis epiſcopus accuſatus fuit ⁊ depoſitus cōcorditer ab epiſcopis ꝓuincie. Dicitur hic ꝙ decetero ab alijs iudicari non poteſt: ſed ſententia firma permanebit, niſi appelletur: vt.j.§.proximo. cuius caſus planus eſt.

d Ab oib⁹. Per hoc videt ꝙ ſpeciale ſit in epo vt ab oibus debeat abſolui vel condēnari.

QUod bene. ¶ Caſus. Queſituz fuit a Nico. vtrū ſententia ſemel bene lata iuramētis etiam interpoſitis poſſit retractari. Et reſpondetur ꝙ nō: niſi ad maiorē fuerit appellatū.

e Definitū eſt. A iudice ꝑ ſniam: vel etiā a q̄cunqꝫ. Et intellige de iuramento ꝙ iudex parti defert: nō q̄d pars defert parti: q̄ illud nō pōt retractari: vt. C. de rebus credi. generaliter. ⁊.ff. de iureiu. admonendi. Itē arg. ꝙ qui iurat ſtare vel parere ſnie vel mandato alicuius ꝙ pōt appellare. ff. rem rataz haberi. l.iij. §. falſus. ff. iudic. ſol. cū apud. ex̄ de appel. ad hec. ij. et ca. preterea, ⁊ ca. queſtioni.

f Maior. ex̄ de iureiu. venientes.

OSius eps. ¶ Caſ⁹. Oſi⁹ in cōci. Sardicenſi ſurrexit dicens: ſi aliquis eps fuit ꝯdemnatus: ſi putat ſe bonā cauſaz habere, appellet ad papā: ⁊ hoc ſignificet pape: vel ab his epis qui eū examinauerūt: vel ab epis vicine prouincie: ⁊ ſi placuerit ei, renouet iudicium, aut ſentētia ꝯfirmetur. Reſponderūt omnes, Placet. Caſus tamen non facit mētionem de appellatione condemnati. ⁊ dicit Hug. Adiudicatus, id eſt male iudicatus.

g Oſius eps. Arg. aliā eſſe cauſam appellationis a principali. Arg. contra.xxxj.q.ij. Lotharius. ⁊ nota.ij.q.vj. ſi epiſcopus. ⁊ §. poſt ſecundam.

h Uel ab his. Ille enī iudex qui tulit ſententiam: ſi nō deferat appellationi, reſcribet ei ad quem appellatur opinionem ſuam: ⁊ quare nō deferat appellationi: vt. ff. de appel. reci. vel non. l. ſciendum.

Iuramentū an poſſit retractari.

†Adde q̄d hic agit an aduocat⁹ ꝓme cauſe teneat ꝓ eodem ſalario defēdere in cā ap. d̄ q̄ dic vt ꝑ gl. in. l. ita demū. C. de ꝓcu.

Iudex a q̄ reſcribē dz iudici ad quem.

Quod autē. ¶ Caſus. Hec eſt quinta queſtio qua queritur an deficiente accuſatore reus ſit cogendus ad purgationē: ꝛ quidem ſi ꝓpter hoc laborat infamia, cogitur ad purgationem: alˀs non: vt. ꝫ. ij. q. v. preſbyter. ꝛ cap. ſi mala fama. Eadem queſtio tractaꝫ. ꝫ. ij. q. v. vbi d hac materia ſatis dicitur. Et nota ꝙ ſequentia duo capitula intelliguntur de illis q non ſunt de crimie infamati: ꝛ ideo non cogūtur ad purgationem.

a ¶ Quod autē. Reus non eſt cogendus ad purgationez niſi laboret infamia: vt. j. ead. quod aūt. ꝛ. ij. q. v. preſbyter. vbi plene de hoc inuenies. Jo. de fan.

Quod autez. ¶ Caſus. Maximus dū accuſaretur a quibuſdā, ſupplicauit Grego. vt mitteret aliquem cardinalem vel legatū ad euz vt coram eo ꝓbaret ſe innocētem. Rn. Greg. hoc vtcunqꝫ eſſet excuſabile ſi ratio vlla cogeret reum oſtendere ſe innocentē: ſed quia hoc onus accuſatoribus incumbit, ideo mādat ei vt ad eum veniat ſine mora forte ſe defenſurus.

b ¶ Qua. i. per quā. ſic. ꝫ. iiij. q. iij. qui intēdit. ꝛ extra de preſump. cum in iuuentute.

Accuſator. ¶ Caſus. Ad hoc vt lex faciat ad ꝓpoſitum Gratiani, debet hic eſſe accuſator: vt videꝫ dicere Beneueñ. licꝫ in. l. C. ſit actor. ꝛ ſm hoc ſic pones caſum. Quidā ꝓfitebatur corā iudice ſe non poſſe probare crimē qd obijciebat: ſed poſtulabat vt reus cogeretur ꝓbare contrariū. Queſitū fuit ab imperatore qd iuris eſſet? Et reſpōdet ꝙ per rerum naturā nulla eſt probatio illius qui factum negat: vnde reus ad hoc cogi non debet. Et ſi ſit ibi actor, idem eſt caſus: ſed intelligitur in cauſa ciuili.

c ¶ Accuſator. Ex hac. l. due habentur regule. Una, ꝙ niſi actor ꝓbet quod intēdit, reus abſoluitur. Secunda eſt ꝙ negantis factū nulla eſt ꝓbatio. Prior regula recipit exceptiones. Nam ratione preſumptionis transfertur probatio ad reum: vt. extra vt eccle. beneſi. vt noſtruz. ꝛ extra de procu. ex inſinuatione. in fi. ꝛ. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. Quintus. Item cum actor intentionē ſuā fundauit iure cōmuni: vt. C. de proba. ſi ue. xxviij. diſt. quia ſunt culpe. ꝛ. c. diſt. contra morem. Itē cum reus ſponte aſſumit ſibi onus probandi: vt. ff. de proba. circa. Itē in cōibus iudicijs vtriuſqꝫ ꝓbatio auditur: vt eꝫ de ꝓba. ex literis. Itē cū vterqꝫ contēdit ſe poſſidere. extra de proba. licet. Item in crimine falſi vtriuſqꝫ teſtes audiūtur: vt. C. de fal. vbi. Similiter in crimine leſe maieſtatis, ꝛ in ſacramentis deſertis, ꝛ in proditione patrie, ꝛ in crimine peculatus vtriuſqꝫ teſtes audiuntur: vt. C. de abol. fallaciter. in fi. Et de ſecunda regula notabis ꝙ triplex eſt negatiua, facti, iuris, ꝛ forme ſiue qlitatis. Negatiua facti eſt in qua negatur aliquid factuz eſſe: hec ſi nō habet determinationē loci vel temporis, nūqꝫ poteſt probari: vt ſi quis dicat ſe citatū non eſſe, vel ſe non contraxiſſe cum Berta: tales improbari poſſunt, ſed probari minime: de tali loquitur hic, et hoc ideo, quia negationum nō ſunt cauſe. Si aūt adijciatur tēp9 vel locus, tūc poteſt ꝓbari ſi probatum fuerit de alio tempore, et de alio loco: vt extra de teſti. ex tenore. et. C. de contrahen. ſtipu. optimam. Idē dico de hac negatione ꝙ capitului non fuit citatum: quod cū determinatione temporis poteſt probari: licet contrariū innuatur extra de elect. bone. ſed illud nō eſt propter vim negationis, ſed poti9 ſingularitatis. Quandoqꝫ tamen negatiua ꝓbatur ſine determinatione tēporis: vt extra de ꝓba. tertio. Sꝫ illa potius eſt preſumptiua probatio qꝫ violenta. Et ſic intelligitur qd eſt extra de teſti. tā literis. in fi. Itē negatiua facti probaꝫ cum habet implicitā affirmatiuā: vt extra de renū. ſuper hoc. Itē negatiua iuris bene ꝓbatur: vt. ff. de ꝓba. ab ea parte. qꝫ qui negat aliquid iuſte factū, dicit illud iniuſte factū: ꝛ quia preſumitur aliquid potius iuſte qꝫ iniuſte factum, ideo illud teneꝫ ꝓbare. Negatiua forme ſiue qualitatis dicitur iſta. Iſte nō eſt idone9, nō eſt legitim9, nō eſt ſoluēdo. ꝛ talis eſt ꝓbanda ab eo qui eam ꝓponit: vt extra de preſump. dudū. ꝛ. ff. de lega. ij. cum quidā. ꝛ. l. cū pater. ✠. rogo. ꝛ C. de inoffi. teſt. omni modo.

Quod aūt[a] deficiēte accuſatore nō ſit re9 cogēdus ad ꝓbationē authoritate Gregorij ꝓbaꝫ: q ſcribēs Maximo ait.

¶ Onus probationis reo nō incumbit.

Quod autē poſtulas, vt illuc pſonā dirigere debeam9, qua[b] de his q dicunꝫ poſſit eſſe ꝓbatio: eſſet vtcūqꝫ excuſabile ſi vnqꝫ ratio ei q accuſatur, neceſſitatem ꝓbationis imponeret: at poſtqꝫ nō tibi ſed accuſantibus hoc onus incūbit: ad nos (ſicut pfati ſumus) dilatione ceſſante venire non deſinas. Item.

¶ Accuſatus non negationē ſed exceptionē probare debet Codi. lib. iiij. tit. de probationibus.

¶ De eodem.

Accuſator[c] qd aſſeuerat ꝓfitendo ſe ꝓbare nō poſſe: reū neceſſitate monſtrandi contrariū non adſtringit: cum per rerum naturam[d] factū negantis[e] probatio nulla ſit. Hoc autē obſeruādum eſt quando reum publica fama nō vexat: tūc eīm authoritate eiuſdē Gregorij propter ſcādalū remouendū famā ſuā reum purgare oportet.

¶ Cauſa. vij.

Quidā ep̄s lōga inualitudine grauatus, aliū ſibi ſubſtitui rogauit: cuius precib9 ſummus pontifex annuit: ꝛ quod rogauerat, ei cōceſſit. Poſtea vero conualuit idem epiſcopus: ꝛ quod prius fecerat, cupit reſcindi: hic aduerſus eum qui ſibi acceſſerat, queſtionez mouet: ſuāqꝫ cathedrā tanqꝫ ſibi debitā repoſcit. Hic primū queriꝫ vtrum viuente ep̄o

d ¶ per rerū naturā. i. p ꝯſuetudinē cauſarū. Itē iſte intellect9 perpēdiꝫ p id qd legiꝫ. xxxv. q. v. c. vlt. in fi. ſic eꝫ de fi. inſtru. inter dilectos. ꝛ eꝫ de cau. poſſeſ. ꝛ ꝓpe. cum eccleſia. ꝛ extra de fide inſtru. ca. ij.

e ¶ Negātis. Sic extra de cau. poſ. ꝛ ꝓprie. cū eccl̄ia. et extra de ꝓbationib9. quoniam.

Quidam ep̄s. ¶ Caſus. Supra. vj. q. iij. cap. deniqꝫ. facta fuit mētio de renunciatione epiſcopat9. Unde Gratianus nactus occaſionem ſubijcit cauſam iſtam in qua tractat de renunciatione: ꝛ an prelato vi-

Vel dic. i. corā q. i. pſentia ei9 ſm Lau.

Cōc. l. q accuſare. C. d edē. ꝛ l. actor qd aſſeuerat. C. de ꝓba.

Quicqꝫ ecōtra. ſ. a reo in actorē trāſferꝫ ꝓba. ff. d ꝓba. ſi pactū. et. l. ſi chirographū. ꝛ l. cū de indebito. i pn. ✠. i.

Negatiua eſt triplex.

ſcꝫ ab eo q eā obijcit.

ſm B.

qd dic vt no. eꝫ de ele. bone mēorie maguntineñ.